

Valtuusto

15.09.2025

Kokoustiedot

Valtuusto

Aika 15.09.2025 klo 17:30 - 21:44
Tauko klo 19.43 – 20.09
Paikka Valtuustotalo, Espoonkatu 5

Läsnä

Hyrkkö Saara
~~Aaltonen-Juri~~

puheenjohtaja
valtuutettu

tilalla varavaltuutettu
Ahlroos Tiina

Ahonen Emmi
Alaviiri Kaisa
Ali Habiba
Aro Olli
Cederlöf Karin
Elo Simon
Elo Tiina
Erämaja Elias
~~Fagerström Noora~~

valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu

tilalla varavaltuutettu
Blomqvist-Kakko Minea

Gestrin Christina
Grönroos Simo
Guzenina Maria

valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu

poistui tauon aikana,
tilalle varavaltuutettu
Nazrul Islam

Gästrin Eva-Lena
Halkosaari Tommi
Havu Isto
Hietanen-Tanskanen
Ira
Hokkanen Ari-Pekka
Holma Jussi
Hopsu Inka
Hukari Hanna
af Hällström Nina
Immonen Ella
Juuti Sini
Juvonen Arja
Järvenpää Kaarina
Kajava Henna
Karimäki Johanna
Katainen Mervi
Kauma Pia
Kauste Mika
Keisteri-Sipilä Elli
Kerola Hannele
Kilpijoki Kerttu-Liisa
Kokko Elina

valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu

saapui klo 18.00 § 113

	Kurri Vanessa	valtuutettu	
	Kurronen Sanna	valtuutettu	
	Laakso Mikko	valtuutettu	
	Laakso Ville	valtuutettu	
	Laiho Mia	valtuutettu	
	Laine Aino	valtuutettu	
	Lievonen Mikko	valtuutettu	
	Linnell Jarno	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Paldanius Martti
	Lindholm Julia	valtuutettu	
	Markkula Markku	valtuutettu	poistui klo 18.45 § 114, tilalle varavaltuutettu Stenholm Elena
	Marttila Helena	valtuutettu	
	Miettinen Anja	valtuutettu	
	Mäkäräinen Karoliina	valtuutettu	
	Nevanlinna Risto	valtuutettu	
	Nieminen Pinja	valtuutettu	
	Nores Mia	valtuutettu	
	Nurminen Minna	valtuutettu	
	Partanen Henna	valtuutettu	
	Peltoniemi Noora	valtuutettu	
	Poutala Mika	valtuutettu	
	Puntila Päivi	valtuutettu	
	Rodriguez Elina	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Walls Mika-Erik, poistui klo 18.33 § 113 kun Elina Rodriguez saapui
	Saarentaus Elina	valtuutettu	
	Saita Maria	valtuutettu	
	Salovaara Taru	valtuutettu	
	Sammallahti Tere	valtuutettu	
	Sarasmaa Aleksi	valtuutettu	
	Seppälä Peppi	valtuutettu	
	Sielo Susanna	valtuutettu	
	Sistonen Markku	valtuutettu	
	Stenvall Nora	valtuutettu	poistui tauon aikana, tilalle varavaltuutettu Morbin Petra
	Särkijärvi Jouni J.	valtuutettu	
	Taussi Liina	valtuutettu	
	Tiitinen Helena	valtuutettu	
	Valkeapää Terhi	valtuutettu	
	Vanhanen Joel	valtuutettu	
	Vehmanen Emma- Stina	valtuutettu	
	Vuornos Henrik	valtuutettu	
	Värmälä Johanna	valtuutettu	
Muut saapuvilla olleet	Lähdesmäki Patrik	nuorisovaltuuston edustaja	
	Mykkänen Kai	kaupunginjohtaja	
	Narvo-Akkola Merja	kasvun ja oppimisen toimialajohtaja	

Isotalo Olli	kaupunkiympäristön toimialajohtaja	
Heinaro Mervi	elinvoimajohtaja	
Konttas Ari	rahoitusjohtaja	
Pajakoski Johanna	viestintäjohtaja	
Jyrkkä Maria	ovo taloussuunnittelujohtaja	läsnä osin § 113 käsittelyn aikana klo 17.35 - 17.58
Puranen Antti	sijoituspäällikkö	läsnä § 114 käsittelyn ajan klo 18.35 - 19.00
Ala-Aho Virpi	kaupunginreviisori	
Majuri Jouni	kaupunginsihteeri, sihteeri	

Allekirjoitukset

Saara Hyrkkö
puheenjohtaja

Jouni Majuri
sihteeri

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty

Simon Elo
pöytäkirjantarkastaja

Elina Kokko
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Tämä pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa 22.09.2025

Käsitellyt asiat

Pykälä nro	Liite nro	Kokousasian otsikko	Sivu
§ 110		Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	6
§ 111		Pöytäkirjan tarkastajien valinta	7
§ 112		Tarkastuslautakunnan jäsenen vaalikelpoisuuden menetys ja täydennysvaali	8
§ 113	1 - 8	Vuoden 2025 toinen osavuositarkastus	11
§ 114	9	Kaupungin rahastojen esittely ja tilanne 31.7.2025	19
§ 115		Valtuustokysymys ennaltaehkäisevän päihdetyön toteutumisesta Espoossa	21
§ 116		Valtuustokysymys Espoossa tehtävästä ehkäisevästä päihdetyöstä	26
§ 117		Valtuustoaloite luontokasvatuksen lisäämisestä ja/tai luontopainotteisten päiväkotien perustamisesta Espooseen (Pöydälle 18.8.2025)	34
§ 118		Valtuustoaloite häiriö- ja kriisitilanteisiin varautumisen edistämisestä	42
§ 119		Valtuustoaloite Espoo laatii järjestöjen tarvitsemien tilojen käytön periaatteet	47
§ 120	10	Valtuustoaloite asukaspaneelien käyttöönottamiseksi Espoossa	51
§ 121		Valtuustoaloite maksuttomasta joukkoliikenteestä 7-19-vuotiaille	55
§ 122		Valtuustoaloite rakentamisen päästöjen vähentämiseksi osana hiilineutraalislaskentaa ja ilmastotiekarttaa	58
§ 123		Valtuustoaloite talvikunnossapidon kehittämiseksi vastaamaan paremmin sään vaihteluiden aiheuttamiin haastaviin olosuhteisiin	62
§ 124		Valtuustoaloite mikrometsien edistämiseksi Espoossa	69
§ 125		Valtuustoaloite puistojen kohentamisesta kukkien ja puiden avulla	73
§ 126		Valtuustoaloite latvuspeittävyysmittarin käyttöönottamiseksi kaupunginosatasolla	76
§ 127		Kokouksessa jätetyt aloitteet ja kysymykset	81

§ 110

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Päätös

Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Selostus

Valtuusto oli kutsuttu koolle puheenjohtajan allekirjoittamalla 4.9.2025 päivätyllä jäsenille toimitetulla kokouskutsulla.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

7/83

Valtuusto

§ 111

15.09.2025

§ 111

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Simon Elo ja Elina Kokko.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

8/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 255
§ 112

01.09.2025
15.09.2025

Asianumero 96/00.00.01/2025

Valtuusto 15.09.2025 § 112

§ 112

Tarkastuslautakunnan jäsenen vaalikelpoisuuden menetys ja täydennysvaali

Valmistelijat / lisätiedot:
Kaukonen Katariina

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto valitsee tarkastuslautakunnan jäseneksi Sofia Tuiskun (Kesk.) tilalle Hanna Markkasen (Kesk.) ja hänen henkilökohtaiseksi varajäsenekseen Terhi Sundströmin (Kesk.).

Käsittely

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Sofia Tuisku (Kesk.) on 14.8.2025 saapuneella sähköpostilla pyytänyt eroa luottamustoimestaan tarkastuslautakunnan jäsenenä perusteenaan paikkakunnalta muutto. Paikkakunnalta muuton seurauksena luottamushenkilö menettää vaalikelpoisuutensa.

Kuntalain 121 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Espoon kaupungin hallintosäännön I osan 3. luvun 2 §:n mukaan tarkastuslautakunnassa on kolmetoista jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee kuntalain mukaan olla valtuutettuja

Vaalikelpoisuus

Kuntalain 75 §:n mukaan vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan ei ole:

- kunnanhallituksen jäsen;
- pormestari ja apulaispormestari;
- henkilö, joka on kunnanhallituksen jäsenen, kunnanjohtajan, pormestarin tai apulaispormestarin hallintolain esteellisyysperusteita koskevan 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu läheinen
- henkilö, joka on kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa
- henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen.

Sovellettavaksi tulee näin ollen kuntalain 73 §, joka koskee vaalikelpoisuutta kunnanhallitukseen ja kuntalain 72 §, jossa säädetään vaalikelpoisuudesta valtuustoon. Vaalikelpoisia kunnanhallitukseen eivät ole henkilöt, jotka eivät ole vaalikelpoisia valtuustoon.

Tasa-arvolain vaatimukset

Toimielimiä valittaessa on otettava huomioon tasa-arvolain säännökset. Kunnallisten toimielinten valintaa koskee Tasa-arvoL 4 a §, jonka mukaan kunnallisissa toimielimissä tulee valtuustoa lukuun ottamatta olla vähintään 40 % naisia ja vähintään 40 % miehiä.

Tasa-arvovaatimus koske erikseen varsinaisia jäseniä ja varajäseniä. Lain mukaisen kiintiön on toteuduttava sekä varsinaisten että varajäsenten kohdalla. Sen sijaan laki ei vaadi, että varsinaisen jäsenen ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä olisi oltava samaa sukupuolta. Myöskään puheenjohtajistoa vaatimus ei erikseen koske.

Tarkastuslautakunnan jäsenistä ja varajäsenistä toista sukupuolta on oltava vähintään kuusi (6).

Tarkastuslautakunnan jäsenistä naisia on kuusi (6) ja miehiä seitsemän (7). Tarkastuslautakunnan jäseneksi tulee valita nainen.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 01.09.2025 § 255

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto valitsee tarkastuslautakunnan jäseneksi Sofia Tuiskun (Kesk.) tilalle Hanna Markkasen (Kesk.) ja hänen henkilökohtaiseksi varajäsenekseen Terhi Sundströmin (Kesk.).

Päätös

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

10/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 255
§ 112

01.09.2025
15.09.2025

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

11/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 256
§ 113

01.09.2025
15.09.2025

Asianumero 1124/02.02.02/2025

Valtuusto 15.09.2025 § 113

§ 113

Vuoden 2025 toinen osavuositarkastus

Valmistelijat / lisätiedot:
Jyrkkä Maria

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto

1
merkitsee liitteenä olevan vuoden 2025 toisen osavuositarkastuksen tiedoksi,

2
merkitsee liitteenä olevan Espoon kaupungin konserniraportin ja PKS-omistajaohjausraportin tammi-kesäkuu 2025 tiedoksi,

3
merkitsee tiedoksi vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyihin huomioihin annetut selvitykset,

4
merkitsee tiedoksi vuoden 2025 talousarvioon liittyvät pöytäkirjamerkinnot,

5
merkitsee tiedoksi Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman väliraportin,

6
vahvistaa vuoden 2025 avaavan taseen liitteen mukaisesti.

Käsittely

Päätös

Valtuusto:

Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

1. Vuoden 2025 toinen osavuositarkastus

Asukasmäärän kasvu jatkuu vahvana

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Espoon väestö kasvoi kesäkuun loppuun mennessä 2 980 hengellä. Espoon väestömäärä oli ennakkotietojen mukaan kesäkuun 2025 lopussa 323 940 henkeä.

Väestönkasvu on hidastunut hieman edellisvuosista, mutta jatkuu silti vahvana. Väestönkasvun jatkuessa alkuvuoden tapaan, tulee kokonaiskasvu tälle vuodelle olemaan n. 5 900. Suomen väestönkasvu keskittyy edelleen pääkaupunkiseudulle ja Espoon kasvu suhteessa moneen suureen kaupunkiin on voimakkainta. Viime vuodet Espoossa väestönkasvu on ollut poikkeuksellisen suurta ja tämän vuoden kasvuennuste on linjassa kaupungin pidemmän aikavälin väestöennusteen kanssa.

Työttömyyden luvuissa ei muutosta

Kesäkuun 2025 lopulla työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 11,5 prosenttia eli 1,1 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten. Koko maan työttömyysaste oli 12,2 prosenttia. Erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut vuoden takaisesta. Pitkäaikaistyöttömiä oli 41,6 prosenttia eli 2 202 henkeä enemmän kuin vuosi sitten. Avointen työpaikkojen määrä supistui edelleen. Kesäkuun lopulla avoimia työpaikkoja oli 568, kun vuosi sitten vastaavana ajankohtana määrä oli 770.

Talouden epätasapaino - tulot alittuvat ja menot ylittyvät

Toimintatuottojen arvioidaan jäävän talousarviosta yhteensä 19,9 milj. euroa. Merkittävimpana tekijänä on maanmyyntitulot, joiden arvioidaan alittavan talousarvion n. 26 milj. eurolla. Lisäksi rakennuslupatuotot jäävät 1,3 milj. euroa talousarviosta. Toimintatuottojen kokonaismäärää nostavat maankäyttösopimustuotot, jotka ylittyvät 9,5 milj. eurolla. Maankäyttösopimustuotot edellyttävät kuitenkin vastaavaa menolisäystä investointeihin. Toimintatuottojen arvioidaan ylittyvän myös mm. kotoutumisen laskennallisessa kuntakorvauksessa sekä varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotoissa.

Toimintakulut ovat ylittymässä 5,6 milj. eurolla. Suurimmat tekijät ovat työllisyyspalvelujen työttömyysetuismaksut 6,1 milj. euroa ja yksikön muut kulut 0,6 milj. euroa. Suomenkielisen opetuksen henkilöstösivukuluissa on 1,4 milj. euron ylityspaine, DigiOnen irtaantumisesta tulevat lisäkulut ovat

n. 1 milj. euroa ja kotikuntakorvausten arvioidaan ylittyvän 0,8 milj. eurolla. Muiden toimialojen toimintakulujen ennakoidaan pääosin pysyvän talousarviossa tai alittavan sen.

Henkilöstökulut (ml. työvoimanvuokraus) ovat merkittävä osa toimintakuluista ja ne ovat kasvaneet vuoden aikana 6,6 prosenttia. Kasvu on huomattava ja se on nopeampaa kuin asiakasmäärän tai palvelutarpeen kasvu. Myöskään kaupungin tulot, jolla palvelujen järjestäminen rahoitetaan, ei kasva yhtä voimakkaasti. Tästä syystä työvoimakustannuksiin ja niiden kehittymiseen on kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota sekä haettava ratkaisuja, joilla saavutetaan tasapaino suhteessa asiakasmäärän ja tulopohjan kehitykseen.

Talouden epätasapainosta ja useista tulojen kertymiseen liittyvistä riskeistä johtuen tulosityksiköiden tulee edelleen kiinnittää erityistä huomiota menokehitykseen ja varmistaa talousarviossa pysyminen. Sekä hakea aktiivisesti toimenpiteitä, joilla ennustettuja ylityksiä saadaan pienennettyä vuoden aikana.

Talouden vaikea tilanne heikentää verotulojen kehitystä – ennuste heikentynyt alkukesän tilanteesta

Verorahoitusta (verot ja valtionosuudet) on tammi-heinäkuussa kertynyt 746 milj. euroa. Kaupungin verotuloennustetta tehdessä huomioidaan valtiovarainministeriön verotuloennusteet ja Kuntaliiton verokehikon ennusteet.

Osavuositarkastus 1:n yhteydessä verotuloennustetta alennettiin yhteensä 26 milj. euroa. Verotuloennustetta joudutaan kuitenkin edelleen heikentämään, n. 4 milj. eurolla, johtuen kunnallisveron heikosta kertymästä. Kunnallisveron ennakoidaan jäävän 27 milj. euroa talousarviosta. Kokonaisuutena verotulojen ennakoidaan jäävän yhteensä 30 milj. euroa talousarviosta.

Kunnallisveron toukokuun verontilityksissä huomioitiin ansio- ja pääomatuloverojen veronsaajien ryhmäosuuksien oikaisu, joka on kunnille negatiivinen. Verovuoden 2024 oikaisu oli kunnille 163 milj. euroa negatiivinen, koska kunnille tilitettiin vuonna 2024 liikaa verotuloja. Vuoden 2025 oikaisu kokonaisuudessaan on 183 milj. euroa negatiivinen ja sen vaikutus Espoolle vuositasolla on yhteensä n. -18 milj. euroa.

Yhteisöveroon ennakoidaan n. 4 milj. euron alitusta. Yhteisöveron määrää vähentää lasku kuluvaan vuoteen ennakoveroissa. Mm. joidenkin suurten yritysten tulosenusteet ovat heikentyneet ja niiden vaikutus heijastuu erityisesti Espoon yhteisöveroon.

OKM:n valtionosuus on päivitetty joulukuussa saadun päätöksen mukaan. Valtionosuuden määrän ennakoidaan toteutuvan 5 milj. euroa talousarviossa ennakoitua suurempana. Perusopetuksen valmistavaan opetukseen sekä lukiokoulutukseen saatavan rahoituksen kasvu vuodesta 2024 toteutuu suurempana kuin talousarviossa ennakoitiin.

Espoo verorahoitus on hyvin pitkälle valtionosuusriippuvainen. Yli 30 prosenttia verorahoituksesta koostuu valtionosuuksista, jotka eivät kehity samassa suhteessa verotulojen kanssa tai asukasmäärän ja siten palvelujen järjestämisen kanssa. Valtionosuudet kattavat myös vain osan palvelujen järjestämisen kustannuksista.

Toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan olevan 126,6 milj. euroa negatiivinen ja 20 milj. euroa talousarviota heikompi. Rahavirtaa heikentää ennustetut verotulojen ja maanmyyntitulojen alitukset, menoylitykset ja lisäysesitykset investointeihin. Lainanottovaltuutta ei ole vielä tänä vuonna käytetty, mutta rahavirran jatkuessa vahvasti negatiivisena, siihen tullaan varautumaan.

Ilman rahoitustuottoja kaupungin tulos negatiivinen

Tuloksen ennustetaan heinäkuun lopun tilanteessa toteutuvan alhaisena eli 41,3 milj. euron tasolla. Poikkeama talousarvioon on yli 20 milj. euroa. Tulosta osaltaan nostaa 9,5 milj. euron maankäyttösopimustuotot, jotka vastaavasti kasvattavat investointikustannuksia. Osavuositarkastus 1:n jälkeen rahoitustuottojen ennustetta on nostettu ja rahoitustuottojen ennakoidaan toteutuvan yli 25 milj. euroa talousarviota parempana. Kaikkiaan rahoitustuottoja kertyy n. 52 milj. euroa. Huomioitavaa on, että ilman rahoitustuottoja kaupungin tulos olisi negatiivinen.

Investointien kokonaismääräksi ennustetaan 383 milj. euroa. Investointien kokonaisennusteeseen ei ole tullut olennaisia muutoksia kesän aikana. Toimitilahankkeissa on yksittäisissä hankkeissa poikkeamia tai siirtymisiä. Kokonaisuudessaan toimitilarakentamisen ennustetaan toteutuvan 8,4 milj. euroa talousarviota alhaisempana. Infrapuoella yksityisrahoitteisissa hankkeissa mahdollistetaan mm. Keran, Niittykummun, Finnoon, Kaitaan alueiden hankkeiden ennakoitua nopeampi toteutuminen sekä rahoitetaan osa Kaupunkiradasta. Lisäksi Turuntien urakka toteutetaan 2 vuodessa 3 vuoden sijaan ja Raidejokerin vuodelle 2024 suunniteltuja investointeja toteutuu vuonna 2025.

2. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteutuminen

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman (TakE) tuottavuusennuste on vahvasti negatiivinen vuoden toisella kvartaalilla. Ohjelman ennustetaan alittavan vuoden 2025 vuositavoitteen -30,1 milj. eurolla, ennusteen ollen 16,8 milj. euroa. Ennuste on heikentynyt 3,9 milj.

euroa ensimmäisen kvartaalin ennusteesta. Vuodelle 2025 ohjelman tavoitteena on parantaa kaupungin tuottavuutta 47 milj. euroa (sis. menovähennykset ja tulolisäykset).

Ennusteen painaa pakkaselle haaste myydä kaupungin ydintehtävien ulkopuolelle jäävät toiminnot/yhteisöt, josta tavoitteena on saada kuluvana vuonna tulolisäystä 25 milj. euroa. Tämän ei ennusteta toteutuvan.

Ennustetta painavat alas myös vaikeudet maanmyyntivoiton tavoitetason nostamisessa takaisin 60 milj. euron tasolle 2023–2025 (poikkeama -2,0 milj. euroa) ja joukkoliikenteen kustannusten alentamisessa (poikkeama -1,8 milj. euroa).

Positiivisesti vuosiennusteeseen vaikuttavat euromääräisesti eniten toimenpiteet, jotka liittyvät maanvuokratuottojen kasvattamiseen vuosina 2023–2025 (ylitys 1,5 milj. euroa) ja konserniyhteisöihin kertyneen ylijäämän tai omaisuuden tulouttamiseen kaupungille (ylitys +0,5 milj. euroa).

On kuitenkin syytä huomioida, että ennusteessa näkyvät suuret yksittäiset euromääräiset erät eivät pääosin johdu varsinaisesta toiminnan tuottavuuden paranemisesta. Ne perustuvat kertaluonteisiin toimenpiteisiin ja tuloeriin, joihin kaupungilla on rajallinen suora vaikutus. Tämä korostaa tarvetta pysyvämmille ja rakenteellisemmille tuottavuustoimille.

3. Espoon kaupungin konserniraportti

Espoon kaupungin konserniraportti sisältää Espoo-konsernin merkittävimpien yhteisöjen toimintaan ja talouteen liittyvät olennaiset tiedot omistajatavoitteiden näkökulmasta. Tammi-kesäkuun 2025 raportti sisältää tavoitteiden ja talouden toteumatiedot vuoden 2025 kahdelta ensimmäiseltä vuosineljännekseltä sekä ennusteen vuositason toteumasta.

Valtuusto on päättänyt vuoden 2025 talousarviossa Espoon kaupungin konserniyhteisöille yhteensä 29 tulostavoitteesta. Vuoden 2025 toisen kvartaalin toteumassa tavoitteiden arvioidaan toteutuvan suunnitellusti 17 tavoitteen osalta ja yhden tulostavoitteen arvioidaan jäävän kokonaan toteutumatta. Kokonaan toteutumatta jääväksi arvioitu tavoite liittyy Espoon Asuntojen asuntotuotannon aloituksiin. Yhdentoista tulostavoitteen kohdalla toteutumisessa on epävarmuutta.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) tiedot esitetään tarkemmin erillisellä PKS-omistajaohjausraportilla.

4. Kaupungin tulostavoitteet 2025

Vuodelle 2025 on asetettu yhteensä 26 kaupunkitasoista tulostavoitetta. Tässä vaiheessa tulostavoitteista 13 arvioidaan toteutuvan. Neljän tulostavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain ja kuuden tulostavoitteen osalta havaitaan poikkeamia. Kolmen tulostavoitteen osalta toteutumista ei voida vielä arvioida.

Poikkeamia havaitaan erityisesti talouden ja investointien osalta. Samanaikaisesti työttömyys ja yritystyöpaikkojen kehitys on jatkanut huonoa kehityssuuntaa. Ulkomaalaisten työnhakijoiden suhteellinen osuus on heikentynyt suhteessa yleiseen työttömien suhteelliseen osuuteen. Heikko kehityssuunta näkyy myös startup-yritysten rahoituksessa.

Useamman tavoitteen arvioidaan toteutuvan tässä vaiheessa. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen työvoiman saatavuudessa ja työhyvinvoinnissa on nähty parannusta. Lasten ja nuorten harrastamisen osalta tulokset ovat hyvät, mutta on huomattava, että kysely on kohdistunut eri alueelle kuin viime kerralla. Luontoviisas Espoo -tiekartta on hyväksytty ja työ luonnon monimuotoisuuden eteen edistyy. Kansainvälisten osaajien ja yritysten välisten tapahtumien palaute osallistujilta on ollut erinomaista, vaikka yritysten osallistujamäärissä jäädään hieman tavoitteesta. Rakentamisen lupien käsittelyaikojen mittaamisessa on tietojärjestelmämuutoksesta johtuen häiriö, mutta uuden rakentamislain aikaisten asuinrakennusten uudisrakennuslupien osalta tilanne on hyvä. Espoon ilmastopäästöt ovat laskussa, vaikka väkiluku kasvaa. Asukaskohtaiset päästöt ovat jo kahdeksatta vuotta peräkkäin pääkaupunkiseudun pienimmät. Oppimistulokset ovat Espoossa edelleen hyvät, kun esimerkiksi valmistuneista ylioppilaista yli 64,5 %:lla on valtakunnallista keskiarvoa korkeampi kaikkien kokeiden keskiarvo.

5. Vuoden 2025 avaavan taseen vahvistaminen

Osavuositarkastuksen yhteydessä tuodaan päätettäväksi kaupungin vuoden 2025 avaava tase.

Työvoimapaalvelujen järjestämisvastuun siirtyminen kunnille aiheutti taseen epäjatkuvuuden. Valtuustolle tuodaan avaava tase 2025 vahvistettavaksi, huomioiden siirrosta aiheutuvat muutokset. Kirjanpitolain mukaan (3:3.1 § kohta 5) tilinavauksen tulee perustua edellisen tilikauden päättäneeseen taseeseen. Kirjanpitovelvollisen tulee huolehtia alkusaldoihin kirjattavien muutosten riittävästä dokumentoinnista, jotta voidaan varmistaa aukoton kirjausketju edellisen vuoden päättävästä taseesta lopullisiin alkusaldoihin.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston on 16.5.2023 antanut lausunnon 138 ja 15.10.2024 lausunnon 144 kunnille siirtyvien omaisuus- ja pääomaerien käsittelystä kunnan ja kuntayhtymän kirjanpidossa. Lausunnon mukaan kunnille siirtyvät omaisuus- ja

pääomaerät kirjataan alkusaldojen muutoksina tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2025. Tilinavaukseen kirjaamisen tarkoituksena on, että omaisuus- ja pääomaerien siirtoja ei esitetä vuoden 2025 liiketapahtumina talousarvion toteutumisvertailussa eikä rahoituslaskelmassa. Muut kirjaukset esitetään vuoden 2025 liiketapahtumina, ja ne voivat vaikuttaa vuoden 2025 tulokseen.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulosta annetun lain (383/2023, jatkossa voimaantulolaki) 6 § sisältää säännökset henkilöstön siirtymisestä ja 9 § säännökset uudistuksen omaisuusjärjestelyistä. Voimaantulolain mukaan kunnille ja kuntayhtymille siirtyy 1.1.2025 siirtyvään henkilöstöön kohdistuva lomapalkkavelka, jonka valtio korvaa. Lisäksi työvoimaviranomaisille siirtyvät korvauksetta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen liittyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat.

Kunnat ja kuntayhtymät kirjaavat työ- ja elinkeinotoimistoilta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta sekä kehittämis- ja hallintokeskukselta siirtyvän lomapalkkavelan tilikauden 2025 aloittavassa taseessa muuksi saamisiksi valtiolta ja siirtovelaksi henkilöstölle (lomapalkka-jaksotus).

Vertailuvuoden tase

Voimaantulolain perusteella tehtävät omaisuuden ja lomapalkkavelan siirtoja koskevat kirjaukset eivät ole luonteeltaan kirjanpitoperiaatteiden muutoksia tai aikaisempien vuosien virheiden oikaisuja, joten kuntien tilinpäätöksessä 2025 vertailuvuotena olevan edellisen tilikauden päättävään taseeseen 2024 ei tehdä oikaisuja vaan tarvittavat tiedot annetaan liitetiedoissa.

Vuoden 2025 tilinavauksen yhteydessä kaupungin taseessa on kirjattu lausunnon mukaisesti siirtynyt lomapalkkavelka ja saaminen valtiolta (1 827 956,35 euroa).

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 01.09.2025 § 256

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto

1
merkitsee liitteenä olevan vuoden 2025 toisen osavuositarkastuksen

tiedoksi,

2

merkitsee liitteenä olevan Espoon kaupungin konserniraportin ja PKS-omistajaohjausraportin tammi-kesäkuu 2025 tiedoksi,

3

merkitsee tiedoksi vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyihin huomioihin annetut selvitykset,

4

merkitsee tiedoksi vuoden 2025 talousarvioon liittyvät pöytäkirjamerkinnot,

5

merkitsee tiedoksi Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman väliraportin,

6

vahvistaa vuoden 2025 avaavan taseen liitteen mukaisesti.

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

- 1 Osavuosisikatsaus 2_2025
- 2 Konserniraportti tammi-kesäkuu 2025
- 3 Vastaukset vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyihin suosituksiin
- 4 Vastaukset vuoden 2025 pöytäkirjamerkintöihin
- 5 Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus ja sopeutusohjelma väliraportti Q2 2025 Q2 2025
- 6 Avaava Tase 2025
- 7 PKS-omistajaohjausraportti HSL ja HSY Q2-2025
- 8 Espoon kaupungin tulostavoitteet_OVK2_2025

Oheismateriaali

- Investointiraportti EK OVK2_2025
- Tuloslaskelma OVK2_2025 Sitovat tasot

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

19/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 245
§ 114

25.08.2025
15.09.2025

Asianumero 3293/02.05.06/2025

Valtuusto 15.09.2025 § 114

§ 114

Kaupungin rahastojen esittely ja tilanne 31.7.2025

Valmistelijat / lisätiedot:
Puranen Antti

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee tiedoksi liitteen mukaisen rahastojen esittelyn ja tilanteen.

Käsittely

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Konsernihallinnon rahoitus- ja talousyksikön rahoituksen vastuualue vastaa kaupunkikonsernin rahoituksesta ja varainhoidosta sekä rahoitusmallien kehittämisestä ja käyttöönotosta.

Liitteessä on esitelty Espoon kaupungin rahastojen toimintaa, päätöksentekoa ja tilannetta.

21.11.2024 pidettyjen talousarvioneuvottelujen pöytäkirjamerkintöjen viisi mukaan "Valtuustokauden alussa valtuustolle esitellään kaupungin rahastojen tilanne ja periaatteet."

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.08.2025 § 245

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

20/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 245
§ 114

25.08.2025
15.09.2025

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee tiedoksi liitteen mukaisen rahastojen esittelyn ja tilanteen.

Käsittely

Asia käsiteltiin pykälän 242 jälkeen.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

9 Esitys valtuusto 15.9.2025 sijoitukset

Oheismateriaali

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

21/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 226
§ 115

11.08.2025
15.09.2025

Asianumero 2400/12.00.01/2025

Valtuusto 15.09.2025 § 115

§ 115

Valtuustokysymys ennaltaehkäisevän päihdetyön toteutumisesta Espoossa

Valmistelijat / lisätiedot:
Ikäheimonen Taru

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Elli Keisteri-Sipilän ym. 19.5.2025 jättämään valtuustokysymykseen ennaltaehkäisevän päihdetyön toteutumisesta Espoossa sekä toteaa valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Puheenjohtaja Hyrkkö Kataisen kannattamana ehdotti, että tämä ja seuraava asia keskustellaan yhteisesti, mutta päätöksenteko pidetään kummankin asian osalta erillisinä.

Valtuusto hyväksyi yksimielisesti puheenjohtajan käsittelyjärjestysehdotuksen.

Keisteri-Sipilä Värmälän ym. kannattamana teki seuraavan toivomuksen:

Valtuusto toivoo, että Espoo vahvistaa ennaltaehkäisevän päihdetyön näkökulmaa läpileikkaavasti eri toimialoilla sekä vahvistaa viestintää ajankohtaisista ilmiöistä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Keisteri-Sipilän toivomusehdotus hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:

Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraava toivomus:

Valtuusto toivoo, että Espoo vahvistaa ennaltaehkäisevän päihdetyön näkökulmaa läpileikkaavasti eri toimialoilla sekä vahvistaa viestintää ajankohtaisista ilmiöistä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Selostus

Valtuutettu Elli Keisteri-Sipilä ja 35 muuta valtuutettua ovat jättäneet 19.5.2025 valtuustokysymyksen ennaltaehkäisevän päihdetyön toteutumisesta sekä työn resurssoinnista. Valtuustokysymyksessä kysytään seuraavaa:

1. Miten ennaltaehkäisevä päihdetyö toteutuu Espoon kouluissa ja oppilaitoksissa käytännössä?
2. Miten paljon Espoon kaupunki on budjetoanut ennaltaehkäisevään päihdetyöhön?
3. Miten Espoon ennaltaehkäisevän päihdetyön budjetti ja resurssit vertautuvat muihin suuriin kuntiin, kuten Helsinkiin ja Vantaaseen?
4. Miten Espoo seuraa ja arvioi ennaltaehkäisevän päihdetyön vaikuttavuutta kouluissa ja oppilaitoksissa?

Vastaus valtuustokysymykseen

Tiivistelmä:

- Ehkäisevä päihdetyö on osa peruskoulun ja lukiodien opetussuunnitelmaa. Alakoulussa se on osa luonnontieteiden oppiainetta, yläkoulussa teemaan perehdytään terveystiedon oppiaineessa.
- Ennaltaehkäisevän päihdetyötä tekee Helsingissä kuusi henkilöä ja Vantaalla yksi henkilöä. Espoon kaupungin henkilöstöresurssi työhön on neljäsosa yhden henkilön työpanoksesta.
- Espoon kaupunki on vuodelle 2025 budjetoanut ennaltaehkäisevän päihdetyön toteuttamiseen 60 000 euroa, jolla ostetaan päihdekasvatustunteja 5. ja 8. luokkalaisille sekä lukiodien yhdelle vuosiluokalle.
- Ennaltaehkäisevää päihdetyötä seurataan THL:n Kouluterveyskyselyllä, joka toteutetaan joka toinen vuosi.

Valtuustokysymyksessä on taustoitettu hyvin ennaltaehkäisevän päihdetyön keskeistä osaa kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Lain (523/2015) mukaan kunnilla on velvollisuus järjestää

ehkäisevää päihdetyötä osana hyvinvointisuunnittelua ja -raportointia. Espoossa kouluilla ja oppilaitoksilla on tärkeä rooli tässä työssä.

1. Miten ennaltaehkäisevä päihdetyö toteutuu Espoon kouluissa ja oppilaitoksissa käytännössä?

Espoon kouluissa ja oppilaitoksissa ehkäisevä päihdetyö on osa peruskoulun opetussuunnitelmaa. Alakoulussa päihteistä, päihdehaitoista sekä suojaavista tekijöistä kertova oppisisältö on osa luonnontieteiden oppiainetta, johon terveystieto kuuluu yhtenä sisältöosana. Yläkoulussa terveystieto on oma oppiaineensa, ja näiden oppituntien puitteissa perehdytään tähän teemaan. Myös lukioden opetussuunnitelma pitää sisällään päihteisiin liittyvää sisältöä.

Espoossa on vahvistettu koulujen edellytyksiä antaa yhdenvertaista päihdekasvatusta lukuvuodelle 2025–2026. Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden tiimissä on kilpailutettu päihdekasvatusoppitunnit E-liitteen mukaisesti eli tarjous on pyydetty yhdistyksiltä. Viranhaltijapäätös hankinnasta on tehty 14.4.2025. Sopimus kilpailutuksen voittaneen EHYT ry:n kanssa on allekirjoitettu 9.6.2025. Päihdekasvatustunnit on suunnattu 5. lk, 8. lk sekä lukioden yhdelle vuosiluokalle.

2. Miten paljon Espoon kaupunki on budjetoinut ennaltaehkäisevään päihdetyöhön?

Päihdekasvatussopimuksen hinta on 60 000 euroa, joka on budjettineuvotteluissa osoitettu ennaltaehkäisevän päihdetyön toteuttamiseen. Lisäksi henkilöstöresurssia on budjetoitu 0,25 htv.

3. Miten Espoon ennaltaehkäisevän päihdetyön budjetti ja resurssit vertautuvat muihin suuriin kuntiin, kuten Helsinkiin ja Vantaaseen?

kaupunki	asukasluku (31.12.2024)	Henkilöstö- resurssi / htv	Toiminta- budjetti	muuta
Espoo	320 931	0,25, hoidetaan ostopalvelu- menettelyllä	0 e, hoidetaan ostopalvelu- sopimuksin	ostopalvelubudjetti 60 000 e päihdekasvatustuntien ostamiseen
Helsinki	684 018	6,00	20 000 e	pitää sisällään viestintää sekä PAKKA- toimintamallin
Vantaa	251 269	1,00	10 000 e	

4. Miten Espoo seuraa ja arvioi ennaltaehkäisevän päihdetyön vaikuttavuutta kouluissa ja oppilaitoksissa?

Tällä hetkellä ainoa mittari ennaltaehkäisevän päihdetyön seurantaan on THL:n Kouluterveyskysely, joka toteutetaan joka toinen vuosi. Indikaattorit, joilla päihteidenkäyttöä seurataan 4. ja 5. luokkalaisilla, 8. ja 9. luokkalaisilla

sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoilta sekä ammatillisen toisen asteen 1. ja 2. luokan opiskelijoilta, pitävät sisällään seuraavia teemoja:

- tupakkatuotteiden tai sähkösavukkeiden kokeilu
- tupakkatuotteiden tai sähkösavukkeiden päivittäinen käyttö
- päivittäin nuuskaamista
- huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista
- alkoholin viikoittainen käyttö
- alkoholin käyttö tosihumalaan asti
- kannabiksen kokeilua
- laittomien huumeiden kokeilua

Espoon omassa oppilaskyselyssä, joka toteutetaan vuosittain, seurataan koulukohtaisesti juurisyitä, jotka saattavat johtaa päihteiden kohtuuttomaan käyttöön. Tällaisia ovat esimerkiksi "Minulla on koulussa turvallinen olo", "Voin koulussa hyvin", "Opettajani ovat kiinnostuneita siitä, mitä minulle kuuluu", "Minulla on koulussa turvallinen aikuinen, jonka kanssa voin halutessani keskustella" sekä "Koulumme aikuiset puuttuvat kiusaamiseen".

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 226

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Elli Keisteri-Sipilän ym. 19.5.2025 jättämään valtuustokysymykseen ennaltaehkäisevän päihdetyön toteutumisesta Espoossa sekä toteaa valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Espoon kaupunki	Pöytäkirja	25/83
Kaupunginhallitus	§ 226	11.08.2025
Valtuusto	§ 115	15.09.2025

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys Miten ennaltaehkäisevä päihdetyö toteutuu Espoon kouluissa ja oppilaitoksissa ja miten paljon työhön on budjetoitu

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

26/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 227
§ 116

11.08.2025
15.09.2025

Asianumero 2771/09.00.00/2025

Valtuusto 15.09.2025 § 116

§ 116

Valtuustokysymys Espoossa tehtävästä ehkäisevästä päihdetyöstä

Valmistelijat / lisätiedot:
Ikäheimonen Taru

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Johanna Värmälän ym. 9.6.2025 jättämään valtuustokysymyksen Espoossa tehtävästä ehkäisevästä päihdetyöstä sekä toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Kajava Kurrosen kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 7.1.

Valtuusto toivoo, että Espoo reagoi nopeasti ehkäisevässä päihdetyössään nuorten keskuuteen leviäviin uusiin muuntohuumeisiin.

Kajava Kurrosen kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 7.4.

Valtuusto toivoo, että oppilaat voivat ilmoittaa kouluissa anonymisti ja turvallisesti havaitsemastaan päihteiden, kuten sähkötupakan ja huumeiden välityksestä ja käytöstä.

Värmälä Alin kannattamana teki seuraavan toivomuksen:

Valtuusto toivoo, että selvitetään, millainen tarve ja millaiset mahdollisuudet on järjestää kouluissa vielä nykyistä enemmän päihdevalistusta.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja esitti yhteenvedon keskustelun kuluessa tehdyistä ehdotuksista ja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Sitten otettiin käsiteltäväksi toivomukset.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Kajavan toivomusehdotus 7.1. hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Kajavan toivomusehdotus 7.4. hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Värmälän toivomusehdotus hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraavat toivomukset:

Valtuusto toivoo, että Espoo reagoi nopeasti ehkäisevässä päihdetyössään nuorten keskuuteen leviäviin uusiin muuntohuumeisiin.

Valtuusto toivoo, että selvitetään, millainen tarve ja millaiset mahdollisuudet on järjestää kouluissa vielä nykyistä enemmän päihdevalistusta.

Valtuusto toivoo, että oppilaat voivat ilmoittaa kouluissa anonyymisti ja turvallisesti havaitsemastaan päihteiden, kuten sähkötupakan ja huumeiden välityksestä ja käytöstä.

Selostus

Valtuutetut Johanna Värmälä ja Habiba Ali sekä 30 muuta valtuutettua ovat jättäneet 9.6.2025 valtuustokysymyksen Espoossa tehtävästä ehkäisevästä päihdetyöstä. Valtuustokysymyksessä kysytään seuraavaa:

1. Millaista eri-ikäisiin kohdistuvaa ehkäisevää päihdetyötä Espoon kaupunki tekee tällä hetkellä?
2. Mitä ehkäisevää päihdetyötä pitäisi vielä pystyä tekemään?
3. Miten asukkaita voisi osallistaa vielä nykyistä enemmän ehkäisevän päihdetyön toiminnan ja vaikuttavuuden lisäämiseksi?
4. Millaista tukea Espoo tarvitsee Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelta ehkäisevän päihdetyön tekemiseksi?

Vastaus valtuustokysymykseen

Tiivistelmä:

- Ehkäisevän päihdetyön pääkohderyhmät ovat lapset ja nuoret, ikääntyneet ja työikäiset asukkaat, ja siinä jaetaan asukkaille tietoa päihdehaitoista.
- Ehkäisevää päihdetyötä tehdään verkostoyhteistyössä viranomaisten, hyvinvointialueen ja järjestöjen kanssa. Niissä vaihdetaan tietoa ajankohtaisesta päihdetilanteesta, ehkäisevän päihdetyön ilmiöistä ja toimenpiteistä.
- Espoon kaupungin tekemä ehkäisevä päihdetyö painottuu tällä hetkellä tiedon jakamiseen sekä lasten ja nuorten päihdekasvatukseen.

Valtuustokysymyksessä on taustoitettu hyvin ennaltaehkäisevän päihdetyön keskeistä osaa kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Lain (523/2015) mukaan kunnilla on velvollisuus edistää ehkäisevää päihdetyötä ja viestiä siitä kuntalaisille. Onnistunut työ edellyttää myös yhteistyötä oppilaitosten, kaupungin eri palveluiden, järjestöjen sekä hyvinvointialueen välillä. Kohderyhmänä ovat kaikki kuntalaiset iästä, taustasta tai kielestä riippumatta.

1. Millaista eri-ikäisiin kohdistuvaa ehkäisevää päihdetyötä Espoon kaupunki tekee tällä hetkellä?

Ehkäisevän päihdetyön pääkohderyhmiksi Espoon kaupunki on määritellyt lapset ja nuoret, ikääntyneet ja työikäiset asukkaat. Ehkäisevän päihdetyön resurssina on 0,25 htv. Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan tällä hetkellä verkostomaisesti Espoon kaupungin organisaation sisällä sekä yhteistyökumppaneiden kanssa, joita ovat ehkäisevää päihdetyötä tekevät järjestöt, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue, oppilaitokset sekä muut viranomaiset, esimerkiksi poliisi.

Verkostoyhteistyössä korostuvat tiedonvaihto eri toimijoiden kesken ja tiedon jakaminen asukkaille päihdehaitoista ja niiden ehkäisystä. Espoon kaupunki on mukana useissa säännöllisesti kokoontuvissa viranomais- ja järjestöverkostoissa, joissa vaihdetaan tietoa ajankohtaisesta päihdetilanteesta, ehkäisevän päihdetyön ilmiöistä ja toimenpiteistä.

Verkostoista saatavaa tietoa ja osaamista jaetaan eteenpäin sekä asukkaille että kaupungin henkilöstölle, joka omassa roolissaan ja oman työnsä ohella tekee päivittäin ehkäisevää päihdetyötä. Espoon kaupunki perusti vuoden 2025 alussa Ehkäisevän päihdetyön verkoston koordinoimaan kaupungissa tehtävää ehkäisevää päihdetyötä ja vahvistamaan sen osaamista. Verkostoon osallistuu ehkäisevän päihdetyön parissa työskenteleviä asiantuntijoita muun muassa kirjastoista, varhaiskasvatuksesta, kouluista, nuorisopalveluista ja liikunta- ja kulttuuripalveluista. Lisäksi verkostossa on jäseniä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelta ja seurakunnista. Verkostoa koordinoi Espoon kaupungin hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimi.

Asukkaille suunnatut ehkäisevän päihdetyön toimenpiteet painottuvat tällä hetkellä tiedon jakamiseen sekä lasten ja nuorten päihdekasvatukseen. Tietoa ajankohtaisesta päihdeilanteesta, riippuvuuksista, päihdehaitoista ja niiden ehkäisystä pyritään jakamaan kaikille kohderyhmille. Tässä järjestö- ja viranomaisyhteistyö on tärkeässä roolissa. Esimerkiksi EHYT ry:n tuottamia ehkäisevän päihdetyön materiaaleja on jaettu Espoon kaupungin tapahtumissa (esimerkkinä ikäihmisille suunnatut Senioripaku Välkyn tilaisuudet).

Espoo kutsuu myös ehkäisevän päihdetyön toimijoita tapahtumiin, joissa niiden on mahdollista kohdata asukkaita, kertoa toiminnastaan ja jakaa tietoa päihdehaitoista ja päihteiden käytöltä suojaavista tekijöistä. Toukokuussa järjestetyillä Asukasmessuilla mukana olivat Kalliolan Askel ja EHYT ry:n Hadyia, joka tekee ehkäisevää päihdetyötä somalin- ja arabiankielisten perheiden kanssa.

Tiedon jakamisessa hyödynnetään myös viestintää: Espoon kaupungin verkkosivuja, some-kanavia sekä hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden tiimin uutiskirjettä. Espoon on ehkäisevän päihdetyön viestinnässä mahdollista käyttää Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ehkäisevän päihdetyön jakamia viestintäsisältöjä. Viranomais- ja järjestöyhteistyötä on hyödynnetty webinaareissa: huhtikuussa Espoon kaupunki järjesti Teamsissä lasten ja nuorten huoltajille päihdetietoiskun yhteistyössä EHYTin ja Länsi-Uudenmaan poliisin kanssa.

Espoon kouluissa ja oppilaitoksissa ehkäisevä päihdetyö on osa peruskoulun opetussuunnitelmaa. Sen lisäksi Espoossa on toteutettu kouluissa myös erillisiä ehkäisevän päihdetyön toimenpiteitä. Keväällä 2025 Espoon opiskeluhuollon ohjausryhmä ja hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimi järjestivät yhteistyössä Vapen ja nikotiinituotteiden ehkäisy meidän koulussamme / lukiossamme - haastekampanjan, joka oli suunnattu koulujen ja lukioiden oppilas-/opiskelijakunnille sekä vanhempainyhdistyksille/-toimikunnille. Sarjojen voittajat saavat 500 euron palkinnon, joka tulee käyttää koulun/lukion oppilaiden hyvinvointia edistävään toimintaan vuoden 2025 aikana. Espoossa on lisäksi vahvistettu koulujen edellytyksiä antaa yhdenvertaista päihdekasvatusta lukuvuodelle 2025–2026. Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden tiimissä on kilpailutettu päihdekasvatusoppitunnit. Viranhaltijapäätös hankinnasta on tehty 14.4.2025. Sopimus kilpailutuksen voittaneen EHYT ry:n kanssa on allekirjoitettu 9.6.2025. Päihdekasvatustunnit on suunnattu 5. lk, 8. lk sekä lukioiden yhdelle vuosiluokalle.

2. Mitä ehkäisevää päihdetyötä pitäisi vielä pystyä tekemään?

Espoon ehkäisevässä päihdetyössä painottuvat verkostomainen toimintatapa ja erityisesti tiedon jakaminen lapsille, nuorille, työikäisille ja

ikääntyneille asukkaille. Pääkohderyhmistä työikäisille suunnattu ehkäisevä päihdetyö on tällä hetkellä vähäistä.

Laadukas ehkäisevä päihdetyö on THL:n mukaan pitkäjänteistä, suunnitelmallista, koordinoitua ja tutkittuun tietoon perustuvaa. Jotta ehkäisevä päihdetyö olisi vaikuttavaa, sen tulisi olla laaja-alaista, tavoitteellista ja eri kohderyhmien tarpeet huomioivaa, perustua paikallisen tilanteen seurantaan ja arviointiin ja vuorovaikutukseen eri toimijoiden kesken sekä hyödyntää tieteelliseen näyttöön ja hyviin käytäntöihin perustuvia menetelmiä. Ehkäisevän päihdetyön tulisi olla kiinteä osa kunnan pitkäjänteistä perustyötä ja näkyä kaikissa keskeisissä strategioissa ja suunnitelmissa.

Tällä hetkellä Espoon ehkäisevässä päihdetyössä hyödynnetään tietopohjana muun muassa THL:n Päihdetilannekyselyä sekä Kouluterveyskyselyä. Ehkäisevän päihdetyölle myönnetyn resurssin vuoksi ehkäisevää työtä tehdään jokaisen kohderyhmän kohdalla pääsääntöisesti yleisellä tasolla, ja työ painottuu tiedon jakamiseen lapsille, nuorille, huoltajille, ikäihmisille ja heidän läheisilleen. Nostamalla tämän työn rinnalle kohdennetumpaa ja valikoidumpaa ehkäisyä olisi mahdollista vaikuttaa ryhmiin, joilla on erityinen riski päihteiden käytölle ja riippuvuuksille. Se mahdollistaisi puuttumisen ajankohtaisiin päihdeilmiöihin, kuten sähkötupakan ja nikotiinituotteiden käytön kasvuun lapsilla ja nuorilla. Erittelemällä riskiryhmät nykyistä tarkemmin olisi mahdollista puuttua päihteiden käytön taustoihin ja juurisyyhin, suunnata tukea kohdennetusti ja ennaltaehkäisevästi ja vahvistaa päihteidenkäytöltä ja riippuvuuksilta suojaavia tekijöitä. Tämän toteuttaminen edellyttäisi nykyisen ehkäisevän päihdetyön resurssitason nostamista.

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelmallisuuden ja tavoitteellisuuden lisäämiseksi Espoossa laaditaan vuonna 2025 ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma. Vaikuttavuuden lisääminen edellyttää myös ehkäisevän päihdetyön nykyistä parempaa integroitumista kunnan perustyöhön ja palveluihin, jolloin yhä useampi kuntalainen pääsisi ehkäisevän päihdetyön piiriin. Tämä työ on vasta alussa ja vaatii organisaation sisäisen osaamisen vahvistamista.

Tarve osaamisen kehittämiseksi on noussut esille myös henkilöstöltä. Syys-lokakuussa 2024 Espoon kaupungin hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimi teki kyselyn ehkäisevästä päihdetyöstä Espoon kaupungin työntekijöille ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhuollon työntekijöille. Kysely kartoitti henkilöstön näkemyksiä ehkäisevän päihdetyön tilanteesta Espoossa ja selvitti heidän toiveitaan ja tarpeitaan työn tueksi. Kyselyyn vastasi yhteensä 114 henkilöä eri aloilta: opiskeluhuollosta, kasvatuksesta, nuorisotyöstä sekä kirjasto- ja kulttuurialalta. Vastaajista 60 % toivoi lisäkoulutusta ehkäisevään

päihdetyöhön. Koulutusta toivottiin päihteiden tunnistamiseen, niitä koskevaan ajankohtaiseen tietoon, ehkäisevän päihdetyön menetelmiin ja työskentelyyn eri kohderyhmien kanssa. Lisäksi vastaajat toivoivat tietoa yhteistyö- ja verkostoitumismahdollisuuksista ja ehkäisevän päihdetyön materiaaleja.

3. Miten asukkaita voisi osallistaa vielä nykyistä enemmän ehkäisevän päihdetyön toiminnan ja vaikuttavuuden lisäämiseksi?

Asukkaiden osallistaminen ehkäisevään päihdetyöhön sisältää osallistumisen palveluun, asukkaiden kuulemisen ja asukkaiden mahdollisuuden vaikuttaa ehkäisevän päihdetyön suunnitteluun ja sisältöön. Asukkaiden osallistumista ehkäisevään päihdetyöhön voidaan edistää varmistamalla, että ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan laaja-alaisesti ja koordinoitusti kaikissa kunnan palveluissa ja että se kohdistuu myös haavoittuvassa asemassa oleviin asukkaisiin, vieraskielisiin, seksuaalivähemmistöihin ja erityistä tukea tarvitseviin ryhmiin. Erityisen tärkeää se on palveluissa, joissa kohdataan asukkaita. Tärkeitä kohtaamispaikkoja Espoon määrittämille ehkäisevän päihdetyön kohderyhmille ovat muun muassa varhaiskasvatus, koulut ja oppilaitokset, liikunta- ja harrastustoiminta, kulttuuripalvelut ja kirjastot, nuorisopalvelut sekä työllisyys- ja kotouttamispalvelut.

Ehkäisevän päihdetyön osaamisen lisääminen kunnan palveluissa mahdollistaa yhä useamman asukkaan osallistumisen ehkäisevään päihdetyöhön. Osaamisen lisääminen voi tarkoittaa muun muassa päihteiden puheeksioton kouluttamista eri sektoreiden työntekijöille tai sitä, että ymmärrys ehkäisevästä päihdetyöstä, suojaavien tekijöiden vahvistamisesta sekä riskitekijöiden ehkäisystä kasvaa organisaation sisällä. Tätä kehitystä voi tukea varmistamalla, että eri ikäisillä asukkailla on riittävästi mielekkäitä ja matalan kynnyksen kohtaamis- ja vapaa-ajanviettopaikkoja ja että ne ovat saavutettavia.

Asukkaiden osallistamisessa järjestöt ja muut yhteistyökumppanit ovat tärkeässä roolissa, sillä ne mahdollistavat kohtaamisia ja asukkaiden kuulemisen. Verkostomainen työtapana on yksi osallisuutta vahvistavista tekijöistä ehkäisevässä päihdetyössä. Asukkaiden osallisuuden toteutumiseksi tulisi myös kuulla säännöllisesti asukkaiden mielipiteitä päihteistä, niiden aiheuttamista haitoista ja ehkäisevän päihdetyön saatavuudesta. Tässä on mahdollista hyödyntää asukkaiden omia yhteisöjä ja yhdistyksiä esimerkiksi eri kaupunginosissa järjestökumppaneiden lisäksi.

Varhaiskasvatus ja koulut ovat tärkeitä paikkoja ehkäisevän päihdetyön toteuttamiselle, ja niiden osaamisen tukeminen muun muassa järjestöjen antamien koulutusten avulla lisää osallisuutta ja ehkäisevän päihdetyön vaikuttavuutta. Koulujen ja varhaiskasvatuksen ehkäisevään

päihdetyöhön on mahdollista osallistaa koulujen oppilaita, huoltajia ja perheenjäseniä muun muassa vanhempainyhdistysten ja oppilasyhdistysten avulla. Espoon keväällä 2025 kouluissa ja lukioissa toteuttama vape-haastekampanja on tästä hyvä esimerkki. Järjestöjen toimintaedellytysten turvaaminen rahoituksen ja tilojen tarjoamisen avulla tukee asukkaiden osallisuuden ja ehkäisevän päihdetyön toteutumista.

4. Millaista tukea Espoo tarvitsee Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelta ehkäisevän päihdetyön tekemiseksi?

Espoon kaupunki ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue tekevät ehkäisevässä päihdetyössä säännöllistä yhteistyötä, josta Espoon kaupunki saa tukea erityisesti viestintään ja tiedonvaihtoon. Yhteisiä verkostotapaamisia järjestetään säännöllisesti ajankohtaisen tiedon ja kuulumisten vaihtamiseksi. Lisäksi yhteistyötä tehdään verkkovanhempainiltojen järjestämisessä. Espoon kaupunki voi hyödyntää Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen viestintämateriaaleja omassa asukasviestinnässään ja välittää tietoa hyvinvointialueen järjestämistä ehkäisevän päihdetyön tapahtumista. Espoo hyödyntää ehkäisevässä päihdetyössä myös Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen tuloksia THL:n Päihdetilanne-kyselyssä.

Espoon kaupunki toivoo Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelta lisäresurssia yhteisölliseen opiskelijahuoltotyöhön, joka vahvistaa päihteiden käytöltä suojaavia tekijöitä

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 227

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Johanna Värmälän ym. 9.6.2025 jättämään valtuustokysymykseen Espoossa tehtävästä ehkäisevästä päihdetyöstä sekä toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Espoon kaupunki	Pöytäkirja	33/83
Kaupunginhallitus	§ 227	11.08.2025
Valtuusto	§ 116	15.09.2025

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys Espoossa tehtävästä ehkäisevästä päihdetyöstä

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

34/83

Kasvun ja oppimisen lautakunta

§ 129

04.06.2025

Kaupunginhallitus

§ 208

16.06.2025

Valtuusto

§ 106

18.08.2025

Valtuusto

§ 117

15.09.2025

Asianumero 302/12.01.00/2025

Valtuusto 15.09.2025 § 117

§ 117

Valtuustoaloite luontokasvatuksen lisäämisestä ja/tai luontopainotteisten päiväkotien perustamisesta Espooseen (Pöydälle 18.8.2025)

Valmistelijat / lisätiedot:
Salmi-Rautiainen Saara
Häggman Mirkku
Saloranta-Eriksson Outi
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Auli Üllen, Pinja Niemisen ym. 20.1.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen luontokasvatuksen lisäämisestä ja/tai luontopainotteisten päiväkotien perustamisesta Espooseen sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Nieminen Ahosen kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 8.1.

Valtuusto toivoo, että päiväkotien eriytymisen ehkäisemisessä hyödynnetään tarvittaessa luontoryhmien kaltaisten teemaryhmien perustamista.

Nieminen Ahosen kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 8.2.

Valtuusto toivoo, että päiväkotien pihasuunnittelussa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan luonnon hyvinvointivaikutukset.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja esitti yhteenvedon keskustelun kuluessa tehdyistä ehdotuksista ja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Sitten otettiin käsiteltäväksi toivomukset.

Kasvun ja oppimisen lautakunta	§ 129	04.06.2025
Kaupunginhallitus	§ 208	16.06.2025
Valtuusto	§ 106	18.08.2025
Valtuusto	§ 117	15.09.2025

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Niemisen toivomusehdotus 8.1. hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Niemisen toivomusehdotus 8.2. hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraavat toivomukset:

Valtuusto toivoo, että päiväkotien eriytymisen ehkäisemisessä hyödynnetään tarvittaessa luontoryhmien kaltaisten teemaryhmien perustamista.

Valtuusto toivoo, että päiväkotien pihasuunnittelussa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan luonnon hyvinvointivaikutukset.

Selostus

Auli Ülle, Pinja Nieminen ja 20 muuta valtuutettua jättivät 20.1.2025 valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että Espoon kaupunki selvittää mahdollisuutta tuoda luontokasvatuspainotusta olemassa oleviin ja/tai uusiin päiväkoteihin.

Aloitteessa todetaan, että luonnossa toimimisella on paljon positiivisia vaikutuksia yksilön hyvinvointiin sekä kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Varhaislapsuuden luontokokemukset luovat perustan, jonka pohjalle voi rakentua vastuullinen, empaattinen ja arvostava asenne luontoa sekä ympäristöä kohtaan. Aloitteessa kuvataan kuinka varhaiskasvatuksessa toteutettavat luontokasvatuskoulutukset ovat resurssitehokas tapa edistää luontokasvatusta ja kuinka lähiluonnon havainnointi ja siellä toimiminen on mahdollista toteuttaa lähes joka yksikössä. Aloitteessa tuodaan esiin, että luontopäiväkodeilla ja luontoryhmillä olisi myös sitouttava vaikutus luontokasvatukseen toteuttamiseen yksiköissä. Lisäksi luontopainotteiset päiväkodit voisivat lisätä positiivista kiinnostusta Espoota ja Espoon kaupungin varhaiskasvatusta kohtaan. Luontokasvatus tukee myös kaupungin monimuotoisuustavoitteita ja retkeily sekä muu toiminta luonnossa olisivat kaupunkiympäristössä erityisen merkityksellisiä. Valtuutetut esittävät aloitteessaan esimerkin Joensuun kaupungin ylläpitämästä luontopäiväkodista.

Kasvun ja oppimisen lautakunta	§ 129	04.06.2025
Kaupunginhallitus	§ 208	16.06.2025
Valtuusto	§ 106	18.08.2025
Valtuusto	§ 117	15.09.2025

Lausunto on valmisteltu yhteistyönä suomenkielisen varhaiskasvatuksen ja ruotsinkielisten sivistyspalveluiden kesken.

Nykytilanne

Espoon varhaiskasvatuksessa luontokasvatus on tärkeä osa pedagogista toimintaa kaikissa varhaiskasvatussyksiköissä. Toimintaa ohjaavat asiakirjat, eli Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) ja Espoon varhaiskasvatussuunnitelma (2022) velvoittavat yksiköitä toteuttamaan luontopedagogiikkaa sekä ympäristökasvatusta.

Espoon varhaiskasvatussuunnitelman (2022) mukaan ekologisesti kestävä elämäntapaa tuetaan esimerkiksi luontopedagogiikan avulla. Jokaisen lapsen hyvän luontosuhteen muodostumiseen kiinnitetään erityistä huomiota ja lapsia ohjataan tutkimaan ja suojelemaan luontoa. Espoossa lasten oppimisympäristönä hyödynnetään varhaiskasvatussyksikön ja sen lähiympäristön lisäksi koko pääkaupunkiseutua retkikohteineen sekä kulttuuri- ja liikuntapalveluineen. Espoole ominaista rikasta ja monipuolista luontoa käytetään oppimis- ja toimintaympäristönä mahdollisimman usein. Lapsille järjestetään päivittäin monipuolisia mahdollisuuksia ulkoiluun ja ulkona oppimiseen. Varhaiskasvatussyksikön lähiluonto on tärkeä osa oppimisympäristöä.

Ympäristökasvatuksen tavoitteena on vahvistaa lasten luontosuhdetta ja vastuullista toimimista ympäristössä sekä ohjata heitä kohti kestävä elämäntapaa. Luonnossa ja rakennetussa ympäristössä retkeily sekä ympäristön tutkiminen ovat tärkeä osa varhaiskasvatusta. Myönteisten kokemusten kautta lapsi oppii nauttimaan luonnosta ja lähiympäristöstä ja hänen ympäristösuhteensa vahvistuu. Varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten luontosuhteen kehittymistä muun muassa toimimalla säännöllisesti lähiluonnossa.

Espoon suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa toimii myös useampia luontoryhmiä. Kyseiset ryhmät ovat yksittäisiä ryhmiä varhaiskasvatussyksiköiden sisällä. Luontoryhmäksi määritellään ryhmä, joka toimii luonnonmukaisessa ympäristössä (lähiluonto-metsä) vähintään kolmena päivänä viikossa aamupäivän toiminta-ajan. Luontoryhmäksi voidaan määritellä myös niin sanotut luontokerhot, joissa koko kerhotoiminta tapahtuu luonnossa. Maaliskuussa 2025 Espoon suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa toimii yhteensä seitsemän luontoryhmää. Kaikki kyseiset ryhmät ovat päiväkotiryhmiä, joissa on pääsääntöisesti 3–5-vuotiaita lapsia.

Luontoryhmätoiminta antaa hyvät mahdollisuudet toteuttaa varhaiskasvatussuunnitelman sisältöjä ulkona sekä vahvistaa lapsen luontosuhdetta. Toimiakseen hyvin, luontoryhmätoiminta vaatii kuitenkin

Kasvun ja oppimisen lautakunta	§ 129	04.06.2025
Kaupunginhallitus	§ 208	16.06.2025
Valtuusto	§ 106	18.08.2025
Valtuusto	§ 117	15.09.2025

innostumista ja sitoutumista varhaiskasvatuksen henkilökunnalta ja lasten huoltajilta.

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa on pyritty kannustamaan varhaiskasvatusyksiköitä perustamaan luontoryhmiä esimerkiksi järjestämällä luontoryhmäinfoja, joissa luontoryhmätoimintaa toteuttavat yksiköt ovat esitelleet toimintaansa sekä antaneet käytännön vinkkejä toiminnan aloittamiseen. Viimeisin luontoryhmäinfo järjestettiin etäyhteyksin 31.1.2025, mutta osallistujia oli vain muutama. Luontoryhmätoimintaa järjestäville kasvattajille ja johtajille on tarjottu mahdollisuus vertaistuelliseen tapaamiseen. Viimeisin tapaaminen järjestettiin etäyhteyksin 18.1.2024. Luontoryhmätoimintaa järjestäville yksiköille on perustettu oma Teams-kanava, jonka tarkoitus on mahdollistaa keskustelua sekä ajatusten ja ideoiden vaihtoa. Luontoryhmätoiminnan tueksi henkilöstön saatavilla on ”Luonnossa leikkien, ulkona oppien – Opas luontoryhmän varhaiskasvattajalle Espoossa (2020)”. Oppaan on koostanut suomenkielisen varhaiskasvatuksen työntekijä osana ympäristökasvattajan opintojansa.

Luontoryhmätoiminnan lisääminen on ollut myös suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulostavoitteena vuonna 2021. Tällöin tulostavoitteena oli määritelty, että suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa jatketaan luontoryhmien lisäämistä, ja tavoitteena oli, että jokaisella alueella toimisi vähintään yksi luontoryhmä. Vuonna 2021 tavoite saavutettiin.

Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa ei ole erillisiä luontoryhmiä. Kaksi yksikköä on ilmoittanut kiinnostuksensa tämän tyyppisen toiminnan kehittämiseen.

Yhteenvetona todetaan, että erillisten luontopäiväkotien tai luontoryhmien sijaan kunnallisessa varhaiskasvatuksessa pyritään siihen, että kaikilla lapsilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet luonnossa oppimiseen varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Lähtökohta on, että kaikissa yksiköissä toteutetaan luontokasvatusta ja kestävän kehityksen tavoitteiden mukaista monipuolista toimintaa lasten kehitysvaiheeseen sopivalla tavalla. Myös huoltajien ajatuksia ja näkökulmia otetaan huomioon varhaiskasvatusyksikön toimintaa suunniteltaessa, ja luontotoimintaankin liittyen heillä on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa yksikön tai ryhmän toiminnan toteuttamiseen sekä kehittämiseen.

Yksityinen palveluntarjonta täydentää kunnallista palveluntarjontaa luontopainotuksen tai muun luontotoiminnan muodossa.

Kasvun ja oppimisen lautakunta	§ 129	04.06.2025
Kaupunginhallitus	§ 208	16.06.2025
Valtuusto	§ 106	18.08.2025
Valtuusto	§ 117	15.09.2025

Henkilöstön osaamisen vahvistaminen

Henkilöstön osaamista luontokasvatuksen toteuttamisen tueksi on vahvistettu tarjoamalla myös koulutusta. Viime vuosina koulutukset ovat painottuneet luontoliikuntaan ja muun pedagogisen toiminnan toteuttamiseen lähiluonnossa. Espoon suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa on käytössä myös itsearviointikriteeristö toiminnan kehittämisen tueksi. Kestävän kehityksen kriteerien avulla yksiköiden on mahdollista arvioida ekologisesti kestävän ja luontokasvatuksen toteutumista yksikössä.

Osaamisen kehittymisen tueksi on valmisteltu myös erilaista pedagogista materiaalia, kuten säänkestävät Mennään metsään-toimintakortit, joiden avulla henkilöstö voi toteuttaa varhaiskasvatussuunnitelman mukaista pedagogista toimintaa, kuten musiikkikasvatusta tai käpykoodausta, metsässä. Lisäksi henkilöstöä on osallistunut Suomen Ladun koulutuksiin. Villa Efvikin luontotalon ja Kestävän kehityksen osaamiskeskuksen kanssa tehdään myös yhteistyötä.

Espoon kaupunki tarjoaa varhaiskasvatussyksiköille mahdollisuuden toteuttaa laatikkoviljelyä. Keväisin varhaiskasvatussyksiköt voivat tilata viljelylavoja ja multaa omaan yksikköön viherkunnossapidolta. Suomenkielinen varhaiskasvatus tukee laatikkoviljelyn toteutumista maksamalla keskitetysti tilausten kustannukset. Viljelylaatikoiden pedagogiseen käyttöön on tulossa myös tukimateriaalia kaikkien yksiköiden hyödynnettäväksi keväällä 2025 alkaneen Eläköön piha! -hankkeen myötä. Lisäksi suomenkielinen varhaiskasvatus tukee varhaiskasvatussyksiköiden liittymistä Vihreä Lippu-ohjelmaan (kestävän kehityksen ohjelma ja sertifikaatti kasvatusalalle) maksamalla ohjelman jäsenmaksut keskitetysti.

Kysely

Espoon suomenkielinen varhaiskasvatus ja ruotsinkieliset sivistyspalvelut kartoittivat luontoryhmätoiminnan nykytilaa ja kiinnostusta aloittaa luontoryhmätoiminta maalis- ja huhtikuussa 2025. Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa kysely toteutettiin sähköisenä kyselynä Webropolissa ja se oli suunnattu sekä kunnallisten että yksityisten varhaiskasvatussyksiköiden johtajille. Lisäksi yksityisillä perhepäivähoitajilla oli mahdollisuus vastata kyselyyn. Kysely oli auki 25.3-9.4.2025. Kunnallisista yksiköistä vastauksia tuli yhteensä 83 kappaletta ja yksityisistä yksiköistä yhteensä 12 kappaletta. Vastauksia tuli jokaiselta viideltä suuralueelta.

Kyselyssä tiedusteltiin yksiköiden halukkuutta aloittaa luontoryhmätoiminta omassa yksikössä. Kunnallisten yksiköiden vastaajista 95,1 % (N=78)

Kasvun ja oppimisen lautakunta	§ 129	04.06.2025
Kaupunginhallitus	§ 208	16.06.2025
Valtuusto	§ 106	18.08.2025
Valtuusto	§ 117	15.09.2025

vastasi, että heillä ei tällä hetkellä ole kiinnostusta aloittaa toimintaa, ja 4,9 % (N=4) vastaajista ilmoitti olevansa kiinnostunut aloittamaan toiminnan vuoden 2025 tai 2026 aikana. Yksityisten yksiköiden osalta kuusi vastaajaa ilmaisi kiinnostuksensa aloittaa luontoryhmätoiminta heti tai lähivuosina, ja neljä vastasi, että heillä ei tällä hetkellä ole kiinnostusta aloittaa toimintaa.

Vastaajia pyydettiin kuvailemaan syitä sille, miksi he eivät olleet kiinnostuneita aloittamaan luontoryhmätoimintaa. Vastauksissa korostui henkilöstön innostumisen ja sitä kautta sitoutumisen puute, yksiköissä meneillään olevat toiminnan järjestämiseen liittyvät muutokset ja haasteet (esimerkiksi väistötiloissa toimiminen tai kelpoisen henkilökunnan saatavuus) ja luontoryhmätoiminnan koettu sitovuus. Usea vastaaja kuvasi, että lapsiryhmät toimivat jo nyt luonnossa osana varhaiskasvatuksen muuta toimintaa ja tämä toiminnan järjestämiseen liittyvä joustavuus haluttiin säilyttää.

Vastanneista yksiköistä seitsemän on mukana Vihreä Lippu-ohjelmassa, ja lisäksi yli puolet vastaajista kertoo säännöllisestä toiminnasta esimerkiksi viikoittaisten metsäretkien muodossa, joten luontopainotteista toimintaa toteutetaan varhaiskasvatuksen arjessa runsaasti.

Ruotsinkielisellä puolella nykytilaa ja kiinnostusta selvitettiin yksikön johtajille suunnatulla sähköpostikyselyllä.

Johtopäätökset

Kaikkien varhaiskasvatusyksiköiden luontokasvatuksen toteuttamista jatketaan erilaisilla osaamisen kehittämisen tavoilla, ja tarjoamalla tietoa sekä materiaalia toiminnan toteuttamisen tueksi. Näin varmistetaan kaikkien varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten mahdollisuuden saada luontokokemuksia ja laadukasta luontokasvatusta osana varhaiskasvatuksen toimintaa. Lisäksi jatketaan olemassa olevien luontoryhmien toiminnan toteuttamisen tukemista tarjoamalla henkilöstölle mahdollisuuden vertaistapaamisiin sekä kohdennettua koulutusta.

Tietoa luontoryhmätoiminnasta ja sen aloittamisesta jaetaan kaikille yksiköille, ja kontaktoidaan ne yksiköt, jotka kyselyssä ilmaisivat olevansa kiinnostuneita luontoryhmätoiminnan aloittamisesta. Kyselystä saatua tietoa hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. Viestintää tehostamalla varmistetaan, että kaikki varhaiskasvatusyksiköt ovat tietoisia luontokasvatuksen ja luontotoiminnan tukimateriaaleista sekä luontoryhmien toiminnasta. Näin mahdollistetaan osaamisen jakamista ja innostetaan uusia yksiköitä luontotoiminnan lisäämiseen.

Yhteenvetona todetaan, että luontosuhteen syntyminen ja säännölliset luontokokemukset ovat lasten kasvulle ja kehitykselle erittäin tärkeitä, ja

Kasvun ja oppimisen lautakunta	§ 129	04.06.2025
Kaupunginhallitus	§ 208	16.06.2025
Valtuusto	§ 106	18.08.2025
Valtuusto	§ 117	15.09.2025

vaikka nykytilanteessa ei voida velvoittaa yksiköitä enempään kuin varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetussuunnitelman mukaiseen luontokasvatukseen, kaikkia yksiköitä kannustetaan ja tuetaan edelleen mahdollisimman monipuoliseen luonnossa toimimiseen ja luontokasvatuksen toteuttamiseen.

Päätöshistoria

Valtuusto 18.08.2025 § 106

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Auli Üllen, Pinja Niemisen ym. 20.1.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen luontokasvatuksen lisäämisestä ja/tai luontopainotteisten päiväkotien perustamisesta Espooseen sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Puheenjohtaja Sistosen kannattamana ehdotti, että asia jätetään pöydälle.

Keskustelun pöydällepanosta päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko asia jättää yksimielisesti pöydälle. Koska pöydällepanoehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:
Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Kaupunginhallitus 16.06.2025 § 208

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Narvo-Akkola Merja

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Auli Üllen, Pinja Niemisen ym. 20.1.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen luontokasvatuksen lisäämisestä ja/tai luontopainotteisten päiväkotien perustamisesta Espooseen sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

41/83

Kasvun ja oppimisen lautakunta

§ 129

04.06.2025

Kaupunginhallitus

§ 208

16.06.2025

Valtuusto

§ 106

18.08.2025

Valtuusto

§ 117

15.09.2025

Kasvun ja oppimisen lautakunta 04.06.2025 § 129

Päätösehdotus

Esittelijä

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Narvo-Akkola Merja

Kasvun ja oppimisen lautakunta antaa selostusosan mukaisen lausunnon valtuutettu Auli Üllen, Pinja Niemisen sekä 20:n muun valtuutetun 20.1.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen luontokasvatuksen lisäämisestä ja/tai luontopainotteisten päiväkotien perustamisesta Espooseen.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Nämnden Svenska rum 22.05.2025 § 44

Förslag

Föredragande

Direktör för sektorn för fostran och lärande Narvo-Akkola Merja

Nämnden Svenska rum ger ett utlåtande enligt redogörelsen om Auli Ülles, Pinja Nieminens och 20 andra ledamöters motion 20.1.2025 om att öka naturpedagogik och/eller om att grunda daghem med naturinriktning i Esbo.

Beslut

Nämnden Svenska rum

Förslaget godkändes enhälligt.

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite luontokasvatuksen lisäämisestä ja/tai luontopainotteisten päiväkotien perustamisesta Espooseen

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

42/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 230
§ 118

11.08.2025
15.09.2025

Asianumero 3973/09.06.00/2024

Valtuusto 15.09.2025 § 118

§ 118

Valtuustoaloite häiriö- ja kriisitilanteisiin varautumisen edistämisestä

Valmistelijat / lisätiedot:
Häkkinen Petri

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Leila Arstilan ym. 9.12.2024 jättämään valtuustoaloitteeseen häiriö- ja kriisitilanteisiin varautumisen edistämisestä sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Seppälä Hopsun kannattamana teki seuraavan toivomuksen:

Valtuusto toivoo, että Espoon kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä häiriö- ja kriisitilanteisiin varautumisessa yhdessä hyvinvointialueen kanssa.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja esitti yhteenvedon keskustelun kuluessa tehdyistä ehdotuksista ja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Seppälän toivomusehdotus hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraava toivomus:

Valtuusto toivoo, että Espoon kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä häiriö- ja kriisitilanteisiin varautumisessa yhdessä hyvinvointialueen kanssa.

Selostus

Valtuustoaloite

Leila Arstila ja 28 muuta valtuutettua ovat 9.12.2024 tehneet valtuustoaloitteen häiriö- ja kriisitilanteisiin varautumisen edistämisestä.

Sisäministeriö julkaisi marraskuussa 2024 digitaalisen ohjesivuston erilaisiin kriisi- ja häiriötilanteisiin. Aloitteessa ollaan huolestuneita, että verkkosivujen kautta ohjeet eivät tavoita kaikkia väestöryhmiä eivätkä välttämättä ole toiminnassa häiriö- tai kriisitilanteissa.

Suomessa sisällön voi lukea vain verkosta, Ruotsissa vastaava ohjevihko jaettiin kaikille kansalaisille koteihin. Aloitteessa todetaan, että tieto häiriö- ja kriisitilanteissa toimimiseen tulisi olla saatavilla myös paperisena tietopakettina. Espoolla on ollut jaossa "Olet oman arkesi turva"-materiaali, joka voi sisällöltään toimia hyvin pohjana tälle esitetylle laajemmalle tietopaketille.

Lisäksi sisäministeriön aiheesta tekemän kansalaiskyselyn perusteella selvisi, että kaupungissa asuvat, erityisesti nuoret miehet, ovat keskimäärin varautuneet heikommin häiriöihin. Siksi olisi perusteltua, että Espoo edistäisi omien kaupunkilaisten tietoisuutta ja varautumisastetta.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme valtuustoaloitteena, että:

- Espoo luo kansallisten häiriö- ja kriisitilanteisiin varautumisohjeiden perusteella kaupunkilaisille suunnatun tietopaketin.
- Tietopakettia jaetaan kaupungin asiointipisteissä ja mahdollisesti esimerkiksi kirjastoissa ja kouluissa.
- Mahdollisuutta postittaa esite espoolaisiin koteihin osalle tai kaikille kaupunkilaisille selvitetään.

Espolaisten turvallisuutta ja varautumista tukevia ohjeita

Aktiivisella turvallisuussuunnittelulla, ennakoinnilla ja laaja-alaisella yhteistyöllä tavoitellaan sitä, että "Espoo on Suomen turvallisin kaupunki". Espoo-tarinan turvallisuustavoitteet edellyttävät kaupungilta toimivaa sisäistä ja ulkoista yhteistyötä.

Espoo on useina edellisinä vuosina ollut Suomen suurimmista kaupungeista turvallisin. Turvallisuuden kehittäminen tukee Espoo-tarinan toteutumista ja se on ollut pitkään tärkeä osa Espoon kaupungin ja espoolaisten arvoja.

Tietopakettia jaetaan kaupungin asiointipisteissä, kirjastoissa ja kouluissa.

Espoolaisten turvallisuuden ja varautumisen kehittämiseksi ja tukemiseen on jaossa sähköisenä ja painettuna mm. seuraavia ohjeita suomeksi, ruotsiksi sekä englanniksi:

- "Olet oman arkesi turva"-materiaali on jaossa kaupungin asiointipisteissä ja kirjastoissa sekä Espoon verkkosivustolla [Olet oman arkesi turva | Espoon kaupunki](#)
- Sisäministeriön häiriö- ja kriisitilanteisiin varautumisen oppaan linkit löytyvät Espoon verkkosivustolta [Arjen turvallisuus | Espoon kaupunki](#). Sisäministeriön oppaasta löytyy tulostettava tiivistelmä [Varautunut pärjää paremmin – tietoa häiriö- ja kriisitilanteisiin varautumisesta. – Suomi](#)
- 72 tuntia viranomaisten ja järjestöjen varautumissuositus kotitalouksille opasta on jaossa kaupungin asiointipisteissä ja kirjastoissa sekä Espoon verkkosivustolla [Arjen turvallisuus | Espoon kaupunki](#)
- Espoon turvallisuus ja valmius vastuualueen turvallisuuden asiantuntijat osallistuvat asukastapahtumiin ja – messuihin yhteistyössä Espoon kaupungin hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimin (Hyteo-tiimi) kanssa.

Espoo luo kansallisten häiriö- ja kriisitilanteisiin varautumisohjeiden perusteella kaupunkilaisille suunnatun tietopaketin.

Varautumisen oppaita on jaossa sähköisinä ja paperisina kaikille kuntalaisille yllä olevan mukaisesti. Nuorille turvallisuustietoa jaetaan oppilaitoksissa. Paperisia oppaita on jaettu kaikkiin toisen asteen oppilaitoksiin, eri kieliversioina. Yläkouluissa pyritään kohdentamaan informaatiota omatoimisesta varautumisesta.

Turvallisuustietoisuuden opettaminen yläkouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa on nuorille vaikuttavampaa, kuin pelkän paperisen esitteen jakaminen kotitalouksille. Lisäksi nuorille voidaan kohdentaa informaatiota somekampanjan kautta.

Kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä kouluturvallisuusasioissa Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen kanssa. Poliisi on lanseerannut tälle vuodelle valtakunnallisen koulu yhteistyömallin, jota Länsi-Uudenmaan poliisilaitos on alkanut toteuttamaan. Mallin mukaisesti poliisi lisää läsnäoloa kouluissa jalkautumalla kouluihin ja keskustelemalla nuorten kanssa aktiivisesti pyrkien lisäämään luottamusta parantamaan keskusteluyhteyttä. Poliisi toteuttaa myös virtuaalioppitunteja sekä tuottaa ennalta estävää materiaalia sosiaalisen median kanaviin. Tämän lisäksi Poliisi tarjoaa konsultoivaa apua kouluille nuoria koskevissa rikos ja häiriötilanteissa.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksella turvallisuuskoulutukset kuuluvat osaksi turvallisuusviestinnän palveluita. Turvallisuuskoulutuksissa opetetaan esimerkiksi alkusammutusta ja toimintaa erilaisissa häiriö- ja onnettomuustilanteissa.

Pelastuslaitos järjestää turvallisuuskoulutuksia pääsääntöisesti esikoululaisille, yläkoululaisille, maahanmuuttajille, ikäihmisille, yleissivistävien oppilaitosten henkilökunnalle ja kunnallisten hoitolaitosten henkilökunnalle. Alueen sopimuspälokunnat ja pelastusalan liitot järjestävät myös muille kohderyhmille turvallisuuskoulutuksia.

Lähde: [Turvallisuusviestintä | Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos](#)

Turvallisuusteema huomioidaan kaikkiin espoolaisiin kotitalouksiin jaettavassa Espoo-lehdessä. Lehti on saatavilla myös useista toimipisteistä. Huhtikuun numerossa on nosto 72 tuntia viranomaisten ja järjestöjen varautumissuosituksista kotitalouksille.

Omatoimisen varautumisen taidot ja oppimista tukevat materiaalit tulee jokaisen meidän sisäistää jo normaalioloissa. Kodeissa tulee varautua pärjäämään itsenäisesti ainakin kolme vuorokautta häiriötilanteen sattuessa. Kotoa tulee löytyä vähintään kolmeksi vuorokaudeksi ruokaa, vettä ja lääkkeitä. Kotitalouksien omatoiminen varautuminen on suuri apu yhteiskunnalle ja ennen kaikkea ihmiselle itselleen. Siksi jokaisen kannattaa varautua etukäteen häiriötilanteisiin.

Mahdollisuutta postittaa esite espoolaisiin koteihin osalle tai kaikille kaupunkilaisille selvitetään.

Sisäministeriön oppaassa olevan 13- sivuisen tiivistelmän painatus- ja postituskulut osoitteellisena n. 41 000 €. Vastaavan julkisen tiedotteen kulut kaikkiin kotitalouksiin ja yrityksiin n. 49 000 €.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 230

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Leila Arstilan ym. 9.12.2024 jättämään valtuustoaloitteeseen häiriö- ja kriisitilanteisiin varautumisen edistämisestä sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

46/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 230
§ 118

11.08.2025
15.09.2025

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite häiriö- ja kriisitilanteisiin varautumisen edistämisestä

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

47/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 231
§ 119

11.08.2025
15.09.2025

Asianumero 1313/02.05.00/2025

Valtuusto 15.09.2025 § 119

§ 119

Valtuustoaloite Espoo laatii järjestöjen tarvitsemien tilojen käytön periaatteet

Valmistelijat / lisätiedot:
Ikäheimonen Taru
Lehtinen Maija
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Johanna Värmälän ym. 24.3.2025 jättämään valtuustokysymykseen Espoo laatii järjestöjen tarvitsemien tilojen käytön periaatteet, joissa määritellään muun muassa eläkeläis-, vammais- ja sairausjärjestöjen mahdollisuudesta saada tiloja käyttöönsä maksutta sekä toteaa valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Värmälä Alin kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 10.1.

Valtuusto toivoo, että vuoden 2026 budjettineuvotteluihin tuotaisiin tietoja järjestöjä koskevasta tilaselvityksestä.

Värmälä Alin kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 10.2.

Valtuusto toivoo, että Espoo edistää järjestöjen toimintamahdollisuuksia tilaselvityksen avulla.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja esitti yhteenvedon keskustelun kuluessa tehdyistä ehdotuksista ja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Sitten otettiin käsiteltäväksi toivomukset.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Värmälän toivomusehdotus 10.1. hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Värmälän toivomusehdotus 10.2. hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraavat toivomukset:

Valtuusto toivoo, että vuoden 2026 budjettineuvotteluihin tuotaisiin tietoja järjestöjä koskevasta tilaselvityksestä.

Valtuusto toivoo, että Espoo edistää järjestöjen toimintamahdollisuuksia tilaselvityksen avulla.

Selostus

Valtuutettu Johanna Värmälä ja 21 muuta valtuutettua ovat jättäneet 24.3.2025 valtuustoaloitteen järjestöjen tarvitsemien tilojen myöntämiseksi.

Valtuustoaloitteessa esitetään seuraavaa:

Espoo laatii järjestöjen tarvitsemien tilojen käytön periaatteet, joissa määritellään muun muassa eläkeläis-, vammais- ja sairausjärjestöjen mahdollisuus saada tiloja käyttöönsä maksutta.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Tiivistelmä:

- Hyvinvointialueuudistus ja globaali talouden tilanne ovat muuttaneet järjestöjen tilojenkäyttömahdollisuuksia.
- Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimi kartoittaa vuoden 2025 Espoon kaupungin tila-asioita.
- Järjestöille ei ole mahdollista tarjota maksuttomia tiloja ilman, että siitä muodostuu kustannuksia tulosityksiköille.
- Valtuustoaloitteessa on nostettu esille Espoon tärkeä tehtävä asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia tulee tukea ja tehdä sitä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Järjestöjen hyvinvointia ja osallisuutta edistävä toiminta on hyvin kustannustehokasta. Kuten valtuutettu Värmälä on nostanut esille, on järjestöillä ollut epäselvyyksiä toimintatilojen saamisessa eikä tilat ole aina olleet maksuttomia.

Hyvinvointialueen toiminnan alkamisen jälkeen toimintaympäristössä on tapahtunut suuria muutoksia. Uuden organisaation toiminnan polkaiseminen käyntiin sekä samanaikaiset säästövelvoitteet globaalien tapahtumien sekä Suomen hallituksen päätösten myötä on aiheuttanut epäselvyyttä järjestöille. Hyvinvointialue on ollut velvoitettu vuokraamaan kunnilta tiloja, jotka edelleen ovat kaupungin omistuksessa. Näiden vuokra-aika on loppumassa vuoden 2025 lopussa. Vuokrauksia on mahdollista jatkaa lain puitteissa myös optiovuoden 2026 ajan. Näistä tiloista käydään tällä hetkellä neuvotteluita Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja Espoon välillä.

Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimissä on selvitetty vuoden 2025 aikana järjestöjen tiloihin liittyviä asioita. Selvitystyössä on tämän vuoden aikana tarkoitus kartoittaa yhteistyössä Tilapalvelujen kanssa kaikki Espoon kaupungin omistamat tilat, joita voitaisiin osoittaa järjestöille. Valtuuston vuoden 2025 talousarvioneuvotteluissa elinvoiman tulosalueelle annettiin tehtäväksi parantaa eläkeläisten kokoontumismahdollisuuksia ja tilojen käyttöä. Tällä selvityksellä vastataan myös neuvotteluissa annettuun tehtävään. Tilapalvelut-liikelaitoksella, joka hallinnoi kaupungin omistamia toimitiloja, on toimitiloissaan jonkin verran tyhjiä tiloja, joiden käyttö on mahdollista, kun sopiva vuokranmaksaja löytyy. Kilpailu- ja kuluttajavirasto seuraa toimitiloista perittävien vuokrien määrää markkinoiden vääristymisen ehkäisemiseksi. Kaupungin omien tilojen kartoitus on myös Espoon kaupungin tahtotila, sillä järjestöavustuksen myöntäminen ulkopuolisten tilojen vuokranmaksuun ei ole Espoon kaupungin toiminnan kannalta järkevin vaihtoehto.

Mikäli järjestöille luovutetaan tilat maksutta, se tarkoittaa käytännössä sitä, että tulosityksiköt maksavat järjestöjen tilat omasta budjetistaan (sisältäen mm. siivouksen ja kulunvalvonnan). Tämä edellyttää budjetointia tulosityksien käyttösuunnitelmaan jo 1,5 vuotta etukäteen. Tällä hetkellä järjestöjen avustamiseen osoitettu budjetti mahdollistaa muutaman kuukauden tilapilotin toteuttamisen Olarin talvipuutarhan vanhassa nuorisotilassa vuoden 2025 loppuun saakka.

Tilojen käytön periaatteita tullaan tarkastelemaan tilaselvityksen ohella.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 231

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Johanna Värmälän ym. 24.3.2025 jättämään

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

50/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 231
§ 119

11.08.2025
15.09.2025

valtuustokysymykseen Espoo laatii järjestöjen tarvitsemien tilojen käytön periaatteet, joissa määritellään muun muassa eläkeläis-, vammais- ja sairausjärjestöjen mahdollisuudesta saada tiloja käyttöönsä maksutta sekä toteaa valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite Espoo laatii järjestöjen tarvitsemien tilojen käytön periaatteet, joissa määritellään eläkeläis-, vammais- ja sairausjärjestöille maksuttomat tilat käyttöönsä

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

51/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 232
§ 120

11.08.2025
15.09.2025

Asianumero 1315/00.01.02/2025

Valtuusto 15.09.2025 § 120

§ 120

Valtuustoaloite asukaspaneelien käyttöönottamiseksi Espoossa

Valmistelijat / lisätiedot:
Sepponen Marianne
Ikäheimonen Taru
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettujen Tiina Elon ja Pinja Niemisen ym. 25.3.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen asukaspaneelien käyttöönottamiseksi Espoossa sekä toteaa valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Tiina Elo Niemisen ym. kannattamana teki seuraavan toivomuksen:

Valtuusto toivoo, että talousarviovalmistelun yhteydessä selvitetään ja tuodaan kaupunginhallitukselle ehdotuksia aiheiksi, joissa päätöksentekoa voitaisiin tukea asukaspaneelia hyödyntämällä.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Tiina Elon toivomusehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta vastustettiin, puheenjohtaja totesi, että on äänestettävä.

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat Tiina Elon ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka vastustavat sitä, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 44 äänellä 25 ääntä vastaan ja 6 äänestäessä tyhjää hyväksyi Tiina Elon ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Päätös

Valtuusto:

Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraava toivomus:

Valtuusto toivoo, että talousarviovalmistelun yhteydessä selvitetään ja tuodaan kaupunginhallitukselle ehdotuksia aiheiksi, joissa päätöksentekoa voitaisiin tukea asukaspaneelia hyödyntämällä.

Selostus

Valtuutetut Tiina Elo ja Pinja Nieminen sekä 27 muuta valtuutettua ovat jättäneet 24.3.2025 valtuustoaloitteen asukaspaneelien käyttöönottamiseksi Espoossa. Valtuustoaloitteessa esitetään seuraavaa:

Espoossa otetaan käyttöön asukaspaneelit osana osallisuustyön kehittämistä, ja että luottamushenkilöille tuodaan vuosittain esitys päätöksentekoon tulevista, asukaspaneelin käsiteltäväksi sopivista aiheista siten, että voidaan valita näistä asukaspaneeleille sopivat aiheet.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Tiivistelmä:

- Asukaspaneeleiden avulla voidaan lisätä asukkaiden osallisuutta, päätöksenteon läpinäkyvyyttä, moniäänisyyttä ja päätösten hyväksyttävyyttä. Espoossa asukaspaneeleita on hyödynnetty pienemmässä mittakaavassa.
- Espoon kaupunki on saanut rahoituksen POLIS-osallisuusalan käyttöön. Tämä lisää osaltaan osallisuuden toteutumista Espoon kaupungissa.

Valtuustoaloitteessa on nostettu esille asukkaiden osallisuus, joka on yksi Espoon keskeisistä päämääristä. Jotta voimme toimia asukaslähtöisesti, tulee meidän myös kuulla asukkaitamme ja tehdä osallisuustyötä. Espoon tavoitteena on lisätä vuorovaikutteisuutta kaikessa kaupungin toiminnassa Espoon osallisuusmallia toteuttaen ja edelleen kehittäen. Tarpeet ja toimintaympäristö ovat myös alati muuttuvia, joten työn tulee olla jatkuvaa.

Kuten valtuustoaloitteessa todetaan, asukaspaneelit voivat toimia edustuksellisen demokratian rinnalla ja niiden avulla voidaan tuoda poliittista päätöksentekoa lähemmäs asukkaita. Monet suomalaiset kunnat ja hyvinvointialueet ovat käyttäneet puntaroivia asukaspaneeleja tai puntaroivaa kansalaiskeskustelua erilaisten asioiden päätöksenteon tukena. Niiden kautta on myös kerätty asukkaiden suosituksia esimerkiksi talousasioihin liittyen. Hyvin toteutettuina ne tekevät päätöksenteosta vaikuttavampaa ja tehokkaampaa, auttavat päättäjiä vaikeissa valinnoissa ja lisäävät luottamusta asukkaiden ja päättäjien välillä. Ne lisäävät päätöksenteon moniäänisyyttä, läpinäkyvyyttä ja päätösten

hyväksyttävyyttä asukkaiden silmissä. Puntaroiva asukaspaneeli voi parantaa päätösten laatua varmistamalla, että päätöksissä ja niiden valmistelussa huomioidaan laajasti eri näkemykset ja taustatiedot.

Ottaen huomioon esimerkiksi segregaaation kaltaiset haasteet, on tärkeää kuulla asukkaiden ääntä edustuksellisen demokratian täydentämiseksi, jotta saamme kuuluviin myös niiden äänet, jotka muutoin jäävät kuulumatta. Kuntalaisilla on myös mahdollisuus tarkastella monimutkaisia ilmiöitä laajemmista näkökulmista ja pidemmällä aikajänteellä.

Asukaspaneeleita on hyödynnetty Espoossa pienemmässä mittakaavassa ja hieman eri kulmalla muun muassa KAMUssa ja osana osallistuvaa budjetointia. Varsinaista puntaroivaa asukaspaneelia ei ole vielä Espoossa kokeiltu siten, miten se valtuustoaloitteessa ymmärretään.

Espoo on saanut Sitralta rahoituksen POLIS-osallisuusalustan käyttöönottoon ja asiaan liittyvä hanke kestää vuoden 2026 elokuuhun saakka. POLIS on Sitran ja DigiFinlandin osallistumisalusta, jonka tarkoituksena on mahdollistaa rakentava mielipiteiden vaihto valitun aihepiirin ympärillä. POLIS-alustan käyttöönotto lisää osaltaan osallisuuden toteutumista Espoon kaupungissa.

Espoo haluaa olla vastuullinen ja inhimillinen edelläkävijä, ja tähän arvoon sisältyy sosiaalisen kestävyuden ja aktiivisen osallisuustyön toteuttaminen. Espoossa kaupunkitasoista osallisuustyötä tekee osallisuustyön erityissuunnittelija ja lisäksi osallisuustyön tekemiseen osallistuu myös järjestötyön erityissuunnittelija. Mikäli puntaroivan asukaspaneelin malli haluttaisiin ottaa käyttöön Espoossa, se vaatisi lisäresursointia. Lisäresursointiin tarvittava henkilöstöresurssi tarkoittaisi käytännössä 0,6 htv, joka tukisi asukaspaneelien valmistelua, käyttöönottoa ja asukastiedon tuottamista. Hän voisi tukea samalla kaupunkitasoista osallisuustyötä, jossa toimii Espoossa tällä hetkellä vain yksi henkilö. Vuositasolla palkkakulut olisivat sivukuluineen 33 000 euroa. Puntaroivan asukaspaneelin toteuttaminen sisältää mm. satunnaisotannan teon, osallistujien kutsumisen, osallistujien palkkioiden maksattamisen (50e / asukaspanelisti), asukkaiden perehdyttämismateriaalin tuottamisen, prosessin suunnittelun, fasilitaattorien perehdyttämisen, paneelitilaisuuksien järjestämisen. Esimerkiksi perehdyttämismateriaalin tuottaminen vaatii toki yhteistyötä substanssiasiantuntijoiden kanssa. VOXIT (entinen POLIS) -alustan lisenssi on noin 10 000 euroa vuodessa. Asukaspaneeleilla voitaisiin selvittää, millaisia päätöksiä kansalaiset haluaisivat, jos heillä olisi käytössään samat tiedot kuin päättäjillä. Aiheet paneeleihin voisivat tulla kaupunkiorganisaatiosta tai luottamushenkilöorganisaatiosta.

Espoon kaupunki	Pöytäkirja	54/83
Kaupunginhallitus	§ 232	11.08.2025
Valtuusto	§ 120	15.09.2025

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 232

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettujen Tiina Elon ja Pinja Niemisen ym. 25.3.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen asukaspaneelien käyttöönottamiseksi Espoossa sekä toteaa valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Esittelijän kokouksessa tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

10 Äänestyslista § 120

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite asukaspaneelien käyttöönotosta Espoossa osana osallisuustyön kehittämistä

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

55/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 233
§ 121

11.08.2025
15.09.2025

Asianumero 895/08.01.00/2025

Valtuusto 15.09.2025 § 121

§ 121

Valtuustoaloite maksuttomasta joukkoliikenteestä 7-19-vuotiaille

Valmistelijat / lisätiedot:
Kuronen Pauliina

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Peppi Seppälän ym. 25.2.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen maksuttomasta joukkoliikenteestä 7-19-vuotiaille ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustoaloite

Valtuutettu Peppi Seppälä ja 20 muuta valtuutettua ovat jättäneet valtuustoaloitteen 25.2.2025, jossa on pyydetty selvittämään maksuttoman joukkoliikenteen mahdollisuutta 7–19-vuotiaille Espoossa.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Maksuttoman joukkoliikenteen mahdollistaminen tarkoittaisi, että kaupunki ostaisi kyseiselle ikäryhmälle jatkuvat kausiliput. Nykyisellään joukkoliikenteen matkalippuja nuorilla eli alle 18-vuotiailla on HSL:n tilastojen mukaan seuraavasti:

HSL:n kannassa on 35 199 espoolaista alle 18-vuotiasta, joilla on ollut joukkoliikennelippu HSL:n asiakassegmenteittäin seuraavasti:

5 940 (16,9 %) on aktiivisia käyttäjiä, joilla on viimeisen vuoden aikana ollut kausilippu voimassa keskimäärin 8,4kk/v,

11 843 (33,6 %) on säännöllisiä käyttäjiä, joilla on viimeisen vuoden aikana ollut kausilippu voimassa keskimäärin 1,8kk/v,

9 039 (25,7 %) on satunnaisia käyttäjiä ja he ovat ostaneet keskimäärin 17,1 kertalippua viimeisimmän vuoden aikana,

3 277 (9,3 %) on passivoituneita käyttäjiä ja he ovat ostaneet keskimäärin 17,0 kertalippua viimeisimmän vuoden aikana,
5100 (14,5 %) on passiivisia ja he ovat ostaneet keskimäärin 6,3 kertalippua viimeisimmän vuoden aikana.

Espoossa oli vuonna 2024 yhteensä 51 982 ikäryhmään 7–19-vuotiaat kuuluvaa asukasta. Arvioidaan laskelmassa, että 18–19-vuotiailla joukkoliikenteen käyttö olisi vastaavaa kuin nuoremmilla ikäryhmillä. Jos oletetaan ilmaisen joukkoliikenteen tarkoittavan siis sitä, että Espoo kustantaa käyttäjälle jatkuvalla tilauksella kahden vyöhykkeen joukkoliikennelipun koko vuodelle, saadaan ehdotukselle seuraavat kustannusvaikutukset huomioiden 18–19-vuotiaiden kalliimpi lipun hinta:

Kaikki eli 100 % ikäryhmästä hyödyntäisi edun, kustannus on 24,8 milj. euroa.

Matkaliput neljän aktiivisimman asiakassegmentin mukaan (85,5 %), kustannus on 22,0 milj. euroa.

Matkaliput kolmen aktiivisimman sektorin mukaan (76,1 %), kustannus on 18,9 milj. euroa.

Puolet ikäryhmästä käyttäisi etua (50 %), kustannus on 12,4 milj. euroa.

Edun tarjoaminen tarkoittaisi 10–20 % lisäystä kaupungin joukkoliikenteen rahoittamiseen tarvittavaan budjettiin. Mikäli käytössä olisi tämän suuruinen rahoituksen lisäys joukkoliikenteelle, olisi se ikäryhmäkohtaisen ilmaisen joukkoliikennelipun sijaan tarkoituksenmukaisempaa kohdistaa joukkoliikenteen palvelun parantamiseen siten, että siitä olisi kaikille käyttäjille hyötyä. Näin joukkoliikenteen käyttö todennäköisesti lisääntyisi tehokkaammin.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 233

Päätösehdotus

Esittelijä

Espoon kaupunki	Pöytäkirja	57/83
Kaupunginhallitus	§ 233	11.08.2025
Valtuusto	§ 121	15.09.2025

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Peppi Seppälän ym. 25.2.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen maksuttomasta joukkoliikenteestä 7-19-vuotiaille ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite Espoo selvittää mahdollisuutta maksuttoman joukkoliikenteen tarjoamisesta 7–19-vuotiaille Espoossa

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

58/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 234
§ 122

11.08.2025
15.09.2025

Asianumero 885/10.03.01/2025

Valtuusto 15.09.2025 § 122

§ 122

Valtuustoaloite rakentamisen päästöjen vähentämiseksi osana hiilineutraaliuslaskentaa ja ilmastotiekarttaa

Valmistelijat / lisätiedot:
Ikonen Anna

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Henna Kajavan ym. 24.2.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen rakentamisen päästöjen vähentämiseksi osana hiilineutraaliuslaskentaa ja ilmastotiekarttaa sekä toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustoaloite

Henna Kajava ja 23 muuta valtuutettua ovat 24.2.2025 tehneet valtuustoaloitteen rakentamisen päästöjen vähentämiseksi osana hiilineutraaliuslaskentaa ja ilmastotiekarttaa.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Espoon hiilineutraaliuslaskentaan sisällytetään rakentamisen ilmastopäästöt ja pyritään aktiivisesti vähentämään rakentamisen päästöjä. Rakentamisen aiheuttamat ilmastopäästöt tulee huomioida osana kaavoitusta ja hiilineutraaliuslaskentaa. Rakennusten purkamiselle pitää olla erityisen vahvat perusteet. Kiertotalousmateriaaleja, puuta ja vähäpäästöistä betonia hyödyntämällä voi vähentää rakentamisesta aiheutuvia päästöjä

huomattavasti. Rakennukset ja rakentaminen aiheuttavat yhteensä noin kolmanneksen Suomen kokonaispäästöistä.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Valtuustoaloitteessa esiin nostettu tavoite rakentamisen päästöjen vähentämisestä on tärkeä ja ajankohtainen. Espoo on jo sitoutunut kääntämään kulutuksen aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt laskuun Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartassa.

Laskentamenetelmällisistä syistä rakentamisen kulutusperäisiä päästöjä ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää suoraan kaupungin hiilineutraaliustavoitteeseen, joka perustuu ensisijaisesti alueperusteiseen päästölaskentaan. Alueperäiset päästöt ovat kaupungeissa pääasiallinen seurantatyökalu, sillä ne ovat linjassa kansallisten ilmastotavoitteiden kanssa. Sen sijaan kulutusperäisille päästöille ei ole asetettu kansallisia tavoitteita. Tämä ei kuitenkaan vähennä rakentamisen päästöjen merkitystä, vaan korostaa tarvetta täydentävälle, kohdennetulle työlle niiden hillitsemiseksi.

HSY laskee ja raportoi vuosittain Helsingin, Espoon, Vantaa ja Kauniaisten kaupunkikohtaiset käyttöperusteiset ilmastopäästöt.

Kasvihuonekaasupäästöjen laskenta ja seuranta toteutetaan HSY:n ja kaupunkien yhdessä kehittämän päästölaskentamallin mukaisesti, ja se on ollut käytössä vuodesta 2007. Monien vastaavien kaupunkikohtaisten menetelmien tapaan laskenta perustuu Global Protocol for Community-Scale Greenhouse Gas Emission Inventories (GPC)-päästölaskennan standardiin (WRI, C40 & ICLEI 2014) ja keskittyy erityisesti kaupunkialueen sisäpuolella tapahtuvien toimintojen energiankulutukseen ja niistä aiheutuviin kasvihuonekaasupäästöihin.

Kansainvälisen päästölaskennan viitekehyksen näkökulmasta tarkastelu vastaa niin sanottua Scope 1- ja Scope 2- osa-alueet kattavaa tarkastelua, joten esimerkiksi rakentamisen aiheuttamia päästöjä (Scope 3) ei huomioida.

Kulutus- ja alueperusteiset laskennat ovat osittain päällekkäisiä, joten niitä ei voi suoraan yhdistää toisiinsa, mutta eri laskennat täydentävät hyvin toisiaan. Kulutusperusteisten päästöjen laskentamenetelmät ovat tällä hetkellä hyvin karkeita monella sektorilla, mukaan lukien rakentamisen päästöt. Pyrimme kehittämään myös rakentamisen osalta todellisuutta paremmin kuvaavaa päästöseurantaa ja käymään aktiivisesti muiden kaupunkien kanssa keskustelua rakentamisen päästöseurannan kehittämisestä koko pääkaupunkiseudun tasolla, sillä niin suuri osa Suomen rakentamisesta keskittyy pääkaupunkiseudulle.

Koska kulutusperusteiset päästöt ovat niin merkittävät suhteessa käyttöperusteisiin päästöihin ja koska esimerkiksi rakentamisessa kaupungeilla on suuri vaikutusvalta, on alettu kehittää myös kaupungeille kulutusperäisten päästöjen laskentaa. SYKE on laskenut kaikille Suomen kaupungeille kulutusperäiset päästöt ja lisäksi Espoo on osallistunut muun muassa Kulma-laskentaan, jossa myös Sitowise on laskenut Espoolle kulutusperäiset päästöt. Myös rakentamisen päästökehityksen tietopohjaa on kehitetty. Vuonna 2024 Sitowise teki Espoolle työn, jossa tarkasteltiin Espoon rakentamisen ilmastoskenaarioita aikavälillä 2022–2060. Skenaarioissa korostuu rakentamisen kokonaispäästöjen volyymi ja erityisesti materiaalien päästöt. Skenaariot osoittavat, että rakennusmateriaalien valmistuksesta aiheutuvat päästöt muodostavat suuren osan rakentamisen hiilijalanjäljestä jo nyt ja ohittavat energiasta aiheutuvat päästöt 2030 jälkeen ollen jatkossa suurin päästölähde rakentamisessa.

Espoon kaupungin tavoitteena on vähentää rakentamisen koko elinkaaren aikana syntyviä päästöjä ja muita ympäristövaikutuksia. Rakentamisen ilmastovaikutukset huomioidaan sekä yleis- että asemakaavoituksessa. Valmisteilla olevassa Yleiskaava 2060:n toimintojen sijoittamisessa huomioidaan alueiden rakennettavuus ja pyritään hyödyntämään mahdollisimman hyvin olevaa infrastruktuuria, mikä lisää resurssi- ja materiaalitehokkuutta. Kaavaluonnoksessa on myös ohjattu massojen hallintaa. Kaavan vaikutusten arviointiin sisältyvä päästölaskenta käsittää myös rakentamisen päästöt. Asemakaavoituksessa huomioidaan rakentamisen päästöihin vaikuttavat tekijät ja laaditaan tarpeen mukaan erillisselvityksiä muun muassa esirakentamiseen tai purkamiseen liittyen. Asemakaavoituksessa on käytössä Planect-työkalu hiilijalanjäljen ja -kädenjäljen arviointiin.

Tilapalvelut edistää puurakentamista niissä kohteissa, joihin sellainen luontevasti soveltuu ja on myös elinkaarenaikaisilta kustannuksiltaan kohtuullista. Tällaisia kohteita ovat olleet mm. pysyvät ja siirtokelpoiset päiväkodit sekä siirtokelpoiset koulut. Viimeisimpänä varsin suurena puurakenteisena toteutettu koulu oli Tiistilän koulu- ja päiväkotihanke.

Espoo on sitoutunut Kestävän purkamisen Green dealiin, joka kannustaa materiaalitehokkuuden edistämiseen purkuhankkeissa. Lisäksi Espoo huomioi kierrätysasteen kaikissa purkamisen sopimuksissa.

Uusi rakentamislaki ohjaa huomioimaan rakennuksen koko elinkaaren aikana syntyvät päästöt ja jonka puitteissa asuintuotannon uudisrakennushankkeille (pl. pientalot) on tehtävä ilmastoselvitys. Kaupunkitasoinen hiilijalanjäljen raja-arvo asuinrakentamiselle on yksi keino ohjata rakentamisen päästöjä. Espoo kirjasiikin talousarviossa 2025 seuraavasti: "Vuoden 2025 aikana kaupunki valmistelee

rakennushankkeiden suorien ja epäsuorien hiilipäästöjen ohjausta asettamalla hankkeille hiilijalanjäljen raja-arvon (s.150).”

Valtakunnalliset hiilijalanjäljen raja-arvot uudisrakentamiselle ovat olleet lausunnolla. Tilapalveluiden alustavien laskelmien perusteella toteutetut, tilapalveluiden omat hankkeet alittavat varsin hyvin esitetyt hiilijalanjäljen raja-arvot, mutta tiukentuvien osalta voi tulla haasteita. Lisäksi rakennusten energiankäyttöön tulee jatkossa vaikuttamaan EU:n rakennusten energiatehokkuusdirektiivi (EPBD) ja sen kansallinen soveltaminen, jota vielä työstetään, ja jolla voi olla merkittävää vaikutusta rakentamista ohjaaviin määräyksiin ja vaatimuksiin.

Tällä valtuustokaudella Espoolla on mahdollisuus vastata rakentamisen ilmastovaikutuksiin entistä systemaattisemmin. Kaupunki voi merkittävästi ohjata rakentamisen päästövaikutuksia esimerkiksi kaavoituksella, tontinluovutusehdoissa, investointien suuntaamisessa ja luomalla yhdessä muiden kaupunkien kanssa pitkäjänteisen näkymän vähähiilisten rakennusmateriaalien markkinoiden kehittymiselle ja edellytykset rakennusmateriaalien kierrolle.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 234

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Henna Kajavan ym. 24.2.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen rakentamisen päästöjen vähentämiseksi osana hiilineutraalislaskentaa ja ilmastotiekarttaa sekä toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite Rakentamisen päästöjen vähentäminen osana hiilineutraalislaskentaa ja ilmastokarttaa

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

62/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 235
§ 123

11.08.2025
15.09.2025

Asianumero 293/10.03.01/2025

Valtuusto 15.09.2025 § 123

§ 123

Valtuustoaloite talvikunnossapidon kehittämiseksi vastaamaan paremmin sään vaihteluiden aiheuttamiin haastaviin olosuhteisiin

Valmistelijat / lisätiedot:
Pelkonen Juha
Pakkala Pekka
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Tiina Elon ym. 20.1.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen talvikunnossapidon kehittämiseksi vastaamaan paremmin sään vaihteluiden aiheuttamiin haastaviin olosuhteisiin ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Tiina Elo Kausteen kannattamana teki seuraavan toivomuksen:

Valtuusto toivoo, että vuoden 2026 budjettineuvotteluihin tuodaan kustannusarviot talvikunnossapidon parannustoimista (sääasemat, varautumissuunnitelmat kriittisiä säätilanteita varten, tarvittavien henkilö- ja koneresurssien lisäys).

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Tiina Elon toivomusehdotus hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraava toivomus:

Valtuusto toivoo, että vuoden 2026 budjettineuvotteluihin tuodaan

kustannusarviot talvikunnossapidon parannustoimista (sääasemat, varautumissuunnitelmat kriittisiä säätilanteita varten, tarvittavien henkilö- ja koneresurssien lisäys).

Selostus

Valtuustoaloite

Valtuutettu Tiina Elo ja 26 muuta valtuutettua ovat jättäneet 20.1.2025 valtuustoaloitteen talvikunnossapidon kehittämiseksi vastaamaan paremmin sään vaihteluiden aiheuttamiin haastaviin olosuhteisiin. Valtuustoaloitteessa todettiin seuraavaa:

”Ilmaston lämpenemisen seurauksena talviset sääolosuhteet muuttuvat yhä haastavammiksi, kun sateisuus ja lämpötilojen vaihtelut lisääntyvät. Tämä vaikeuttaa erityisesti kevyen liikenteen väylien talvikunnossapitoa. Liukkaat tai lumiset kadut vähentävät asukkaiden liikkumista ja aiheuttavat tapaturmia. Liikenne Espoossa 2024 -selvityksen mukaan parempi talvikunnossapito on yksi merkittävimmistä pyöräilyä lisäävistä tekijöistä. Kunnossapitoa on kehitetty viime vuosina parempaan suuntaan ja tätä tulee jatkaa. Väestö vanhenee ja yhä suuremmalla osalla on rajoitteita liikkumisessa. Hyvin hoidettu kunnossapito turvaa asukkaille turvalliset ja esteettömät mahdollisuudet liikkua myös talvikeleillä.

Espoon nykyisessä talvikunnossapidossa on useita haasteita: Kevyen liikenteen väylien kunnossapidon taso vaihtelee, ja erityisesti lumipyöryjen jälkeen reitit voivat olla pitkään huonossa kunnossa. Tämä vaikeuttaa merkittävästi esimerkiksi lastenvaunujen, pyörätuolien ja muiden apuvälineiden käyttäjien sekä huonosti liikkuvien kulkemista. Keskellä päivää sataneen lumen auraus tapahtuu usein vasta seuraavana aamuna, jolloin työmatkan paluuliikenne voi olla mahdotonta. Aurauksen laatu vaihtelee, ja pahimmillaan auran jättämä loska jäätyy epätasaiseksi pinnaksi. Myös liukkauden estoon kaivataan uusia keinoja. Espoo on sitoutunut olemaan hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä, ja kestävien liikkumismuotojen edistäminen on olennainen keino tämän tavoitteen saavuttamiseen. Talvikunnossapidon parantaminen myös lisää espoolaisten liikkumista ja vähentää onnettomuuksia.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kaupunkitekniikan keskus selvittää kattavasti eri keinoja parantaa talvikunnossapidon tasoa, ja esittää selvityksen pohjalta vaihtoehtoja talvikunnossapidon laatutason merkittäväksi nostamiseksi.

Selvityksen tulisi sisältää ainakin nämä ja muut kaupunkitekniikan keskuksen tärkeäksi arvioimat aiheet:

1. Vertailu eri kaupunkien käytössä olevista laatukriteereistä ja urakkamalleista, joilla kunnossapitoa voidaan tehostaa.

2. Vaihtoehtojen kartoittaminen sepelille ja suolalle liukkauden ehkäisyssä

3. Keinojen kehittäminen tarkemman ja reaaliaikaisemman tiedon tarjoamiseksi kävely- ja pyöräteiden kunnossapitotilanteesta. Myös kunnossapidon priorisointia on tarpeen selvittää, jotta liikkujilla olisi mahdollisimman hyvät ja yhdenmukaisesti auratut pääreitit eri puolilla Espoota.

4. Kartoitus uusista kunnossapidon keinoista ja teknologioista, jotka voisivat parantaa kustannustehokkuutta ja laatua.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Kysymykset 1 ja 5. Vertailu eri kaupunkien käytössä olevista laatukriteereistä ja urakkamalleista, joilla kunnossapitoa voidaan tehostaa. Tunnistettut haasteet

Useimmilla kaupungeilla on käytössä kunnossapidon tuotekortit tai tehtäväkortit, joissa on kuvattu katujen ja kevyen liikenteen väylien kunnossapidon vaadittu laatutaso ja työmenetelmäohjeita. Teimme laajan vertailuselvityksen Espoon, Helsingin, Vantaan, Turun ja Lahden lumen ja sohjon poiston (auraus), liukkaudentorjunnan ja polanteenpoiston laatuvaatimuksista.

Espoon laatuvaatimusten vertailu muihin kaupunkeihin:

- Kaikissa kaupungeissa on lumen ja sohjon poiston sekä hiekoituksen lisäksi erikseen vaatimus yöllisen lumisateen aurauksesta sekä liukkauden torjunnasta klo 7 mennessä kunnossapitoluokissa I ja II.
- Lumen ja sohjon poiston katujen III lk (tonttikadut) toimenpideajan vaatimus on Espoossa kaikista pisin (14 h), kun Helsingissä, Vantaalla ja Lahdessa se on 12 h. Turussa lumen ja sohjon poiston vaatimus on esitetty maksimisyvytenä, jolloin toimenpideaikaa ei tarvita.
- Useissa kaupungeissa on annettu pakkaslumelle ja sohjolle erilainen aurauksen lähtökynnys. Sohjon on katsottu näissä kaupungeissa tuovan vaikeamman talvikelin, jolloin sillä on pienempi aurauksen lähtökynnys. Lumen ja sohjon poiston lähtökynnysvaatimukset ovat Espoossa samalla tasolla useimpien kaupunkien kanssa. Pieni poikkeus on II luokan katujen osalta, jossa 5 cm/5 cm on löysin vaatimus. Vantaalla pakkaslumen raja on sama 5 cm, mutta sohjolumelle tiukempi 2 cm.
- Jatkuvan lumisateen varalle on esitetty sanallisia vaatimuksia, myös Espoon tehtäväkorteissa (kalusto on mitoitettava niin, että väylät ovat käyttökelpoisia jatkuvankin lumisateen aikana).

- Hiekoituksen ja kemiallisen liukkaudentorjunnan (suolaus) toimenpideaajat ovat ylemmissä luokissa (I, II, A) Espoossa kaikkein tiukimmat. Turussa ja Lahdessa vaatimukset ovat melko löysät.
- Polanteenpoiston vaatimukset ovat Espoossa vastaavat kuin Helsingissä, Vantaalla ja Turussa. Lahden vaatimukset ovat löysät, lukuun ottamatta pysäkkitaskujen vaatimusta, joka lienee mahdoton toteuttaa.
- Laatuvaatimuksina annetaan työmenetelmiä, kuten esimerkiksi kevyen liikenteen käyttämillä väylillä karhennettu työjälki, mikä parantaa kitkaa (Espoo, Helsinki). Myös III lk väylille on tällainen vaatimus (Vantaa).

Yhteenvedona voisi todeta, ettei missään kaupungissa ole selkeästi toisia tiukemmat tai löysemät vaatimukset. Kun näihin pystytään, voidaan taata riittävä palvelutaso ja välttää ylimääräisiä hoitotoimenpiteitä myöhemmin. Olennaista on siis oikea-aikaiset toimenpiteet sekä riittävät henkilöstö- ja kalusto resurssit sekä riittävät resurssit oman ja palveluhankintana tehtävän työn valvontaan.

Urakkamallit

Kaupungeilla on erilaisia urakkamalleja, joista Espoossa ja Vantaalla on pitkälti samanlainen monituottajamalli. Helsingissä on myös, mutta tilaaja ja oma tuotanto (liikelaitos Stara) toimivat selkeästi eri yksiköissä. Turussa ja Lahdessa on selkeimmin tilaaja -tuottajamalli.

Pyöräilyn laatuikäytävien talvihoidon erillisurakka käytössä Espoossa ja Turussa. Tämä on hyvä tapa varmistua tärkeimpien kevyen liikenteen reittien toimivuudesta. Espoossa, Turussa ja Helsingissä on tehty pyöräilyn laatuikätäville omat työmenetelmä- ja laatuohjeet.

Haasteet

Hankalin tilanne aurauksessa tulee silloin, jos kova lumisade tulee klo 5-8 aamuyöllä tai klo 13-16 iltapäivällä, jolloin voi olla vaikeaa saada lumi aurattua kaikilta väyliltä ruuhka-aikaan mennessä.

Jalankulun ja pyöräilyn pääväylien sekä tonttikatujen talvihoidon laadun tehostaminen suhteessa ylemmän kunnossapitoluokan vaatimuksiin on tunnistettu kehittämiskohde. On hyvä muistaa, että yllämainittujen kunnossapitoluokkien osuus on 70 % koko hoitopinta-alasta, joten tämä kehittäminen on mitä suurimmassa määrin resurssi- ja kustannuskysymys.

Haasteena kannattaa mainita, että kunnossapidettävien alueiden pinta-ala kasvaa noin 10 % seuraavan 5 vuoden aikana, minkä lisäksi yli 20 % henkilöstöstä tulee eläkeikään.

Pula sopivista lumen lähisiirtopaikoista vaatii pitkiä kuljetusmatkoja ja sitoo entisestään tiukalla olevia henkilöstöresursseja.

Kysymys 2. Vaihtoehtojen kartoittaminen sepelille ja suolalle liukkauden ehkäisyssä

Formiaatit ovat ympäristöystävällisiä kemiallisen liukkaudentorjunnan aineita. Niitä käytetään usein pohjavesien suojauksen näkökulmasta. Käytössä lähinnä kaliumformiaatti ja natriumformiaatti. Niiden hinta on paljon kalliimpi verrattuna natrium- ja kalsiumkloridien hintaan. Lahdessa tuotetta käytettiin parina talvena pyöräteillä harjasuolauksen yhteydessä, mutta lopetettiin, koska ei koettu olevan hyväksi koiran tassuille.

Espoossa on käynnissä olevassa kilpailutuksessa annettu urakoitsijalle mahdollisuus ehdottaa tarjouksessaan ympäristöystävällisiä liukkaudentorjunta-aineita koekäyttöön. Lisäksi tulevana talvena kokeillaan todennäköisesti Leca -kevytsoraa.

Väylien jääpolanteen uritusta/karhennusta tehdään mekaanisena toimenpiteenä, mikä vähentää jääpinnan liukkautta ja voidaan tehdä aurauksen tai polanteen poiston/pinnan tasauksen yhteydessä. Tätä työtä tehdään esimerkiksi aaltoterällä, polanneterällä tai kumitetulla verkkoterällä ja polannejyrsimiä onkin hankittu lisävarusteiksi viime vuosina mahdollisuuksien mukaan. Menetelmä on Espoossa käytössä jalankulun ja pyöräilyn väylillä sekä puistokäytävillä

Liukkautta estävien välineiden käyttö (nastakengät, pyöränrenkaiden nastat jne.) ei periaatteellisesti ole kaupunkitekniikan keskuksen vastuulla.

Kysymys 3. Keinojen kehittäminen tarkemman ja reaaliaikaisemman tiedon tarjoamiseksi kävely- ja pyöräteiden kunnossapitotilanteesta.

Säätilanteen osalta Espoon jalkakäytävien liukkausilmoituksiin on olemassa järjestelmä, josta palvelun halunneet kaupunkilaiset näkevät tilanteen. Lisäksi sää tietoja tulee monista eri internet-lähteistä. Nämä järjestelmät eivät kuitenkaan kerro talvihoidon tilanteesta, vaan säätilasta.

Espoon nettisivujen Katujen kunnossapito -sivulla on linkki Espoon karttapalvelun [Kunnossapito kartalla -palveluun](#), joka näyttää internetissä oman tuotannon ja palvelutarjoajien tehdyt toimenpiteet. Tiedot kuntalaisten saataville päivitetään karttapalveluun 3 tunnin välein. Reaaliaikaista nettitietoa Espoon talvihoidon aurauksen tai liukkaudentorjunnan toteutumisesta ei näe tällä hetkellä mistään, eikä sellaista ole vielä toteutettu missään Suomessa. Tiedon jalostaminen eri järjestelmien suuresta datamäärästä kaipaa taustatoimenpiteitä, mikä tuo viivettä. Toiseksi GPS -tietoa ei ole valitettavasti saatu ihan riittävälle

tarkkuustasolle nykyisillä laiteratkaisuilla, joten se myös tarvetta laadunvarmistukseen taustalla ennen julkaisua.

Kotikatuportaali (<https://kotikatu.espoo.fi/>) on ainutlaatuinen sivusto Suomessa. Talvihoidon ja muunkin kunnossapidon viimeisimmän toimenpiteen lisäksi siellä esitetään mm. lähialueen käynnissä olevat katutyöt kartalla, lähimmät palvelut kartalla (mm. leikkipaikat, koira-aitaukset, ulkoliikuntavälineet, pysäköintialueet), linkki karttapalvelun laajempiin tietoihin, linkki asiointi.fi-sivulle (jossa mm. katusuunnitelma, kaavoitustietoa ja rakennuksiin liittyviä piirustuksia) sekä palautteenantomahdollisuus.

Espoossa on erilaisia *asiakaspalautteiden* käsittelyn kanavia, joissa kysymysten ja palautteiden esittäjät saavat vastauksia.

Tulevana talvena meillä on kestävän kehityksen kanssa yhteistyössä [Mellenium -pilottihanke](#), missä muutama kohteeseen on asennettu anturit ja sääasemat ja käyttäjät näkevät tiedot sekä voivat kommentoida keskitettyyn sijaintiin sosiaalisessa mediassa. yhteiseen. Haluamme selvittää, voidaanko näin kannustaa talvipyöräilyyn.

Kysymys 4. Kartoitus uusista kunnossapidon keinoista ja teknologioista, jotka voisivat parantaa kustannustehokkuutta ja laatua.

Kunnossapidon keinoja kustannustehokkuuden ja laadun parantamiseen ovat:

- Sääasemat ja sääanturit kriittisille paikoille. Sääaseman ja anturien asennus on kustannuksena kohtalainen. Näiden laitteiden hankkiminen on mukana Espoon kaupungin kestävän kehityksen hankkeessa.
- Kunnossapidon/talvihoidon varautumissuunnitelman tekeminen, jossa mukana tilaajan resurssien määrittäminen kriittisiä säätiloja varten. Suunnitelmassa määrittelyt, milloin säätila edellyttää erityistoimia ja millaisia periaatteita niissä käytetään.
- Lumen lähisiirtopaikkojen ja varaläjityspaikkojen lisääminen. Kohteita, jotka olisivat käytössä erityisesti suurilla ja poikkeuksellisilla lumisateilla. Lähisiirtopaikkojen ja varaläjityspaikkojen suurin hyöty tulee siitä, että lunta ei tarvitse juuri kriittisellä hetkellä liikuttaa kovin pitkää matkaa, mikä nopeuttaa aurauksen prosessia.
- Henkilö- ja koneresurssien lisääminen talvihoitoon. Tätä mahdollisuutta rajoittaa käyttötalouden määrärahat.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

68/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 235
§ 123

11.08.2025
15.09.2025

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 235

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Tiina Elon ym. 20.1.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen talvikunnossapidon kehittämiseksi vastaamaan paremmin sään vaihteluiden aiheuttamiin haastaviin olosuhteisiin ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite 20.1.2025 talvikunnossapidon kehittämiseksi

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

69/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 236
§ 124

11.08.2025
15.09.2025

Asianumero 894/11.00.00/2025

Valtuusto 15.09.2025 § 124

§ 124

Valtuustoaloite mikrometsien edistämiseksi Espoossa

Valmistelijat / lisätiedot:
Meronen Niina

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena Mikki Kausteen ja Saara Hyrkön ym. 24.2.2025 tekemään valtuustoaloitteeseen mikrometsien edistämiseksi Espooseen ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Kauste Immosen ym. kannattamana teki seuraavan toivomuksen:

Valtuusto toivoo mikrometsien istuttamisen etenevän mahdollisimman pian selvitysvaiheesta pilotointivaiheeseen.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Kausteen toivomusehdotus hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraava toivomus:

Valtuusto toivoo mikrometsien istuttamisen etenevän mahdollisimman pian selvitysvaiheesta pilotointivaiheeseen.

Selostus

Valtuustoaloite

Valtuutetut Mikki Kauste ja Saara Hyrkkö sekä 40 muuta valtuutettua ovat 24.2.2025 jättäneet valtuustoaloitteen mikrometsien lisäämiseksi Espooseen. Valtuustoaloitteessa todetaan mm. seuraavaa:

”Mikrometsiksi (tai tasku- tai minimetsiksi) kutsutaan pieniä ja tiiviitä kaupunkiin istutettuja alueita, joissa kasvaa seudulle luontaista metsien lajistoa. Niitä erottaa tavallisista metsistä ennen kaikkea pieni koko, kasvutapa ja sijainti kaupunkimaisessa ympäristössä.

Mikrometsät ovat pieniä, pienimmillään jopa vain joidenkin neliömetrien kokoisia. Ne pohjautuvat japanilaisen kasviekologin Akira Miyawakin 1970-luvulla kehittämään malliin. Miyawaki hyödynsi niitä tiheästi asutuissa suurkaupungeissa, joissa viheralueita oli vähän eikä tavallisten metsien istuttaminen ollut mahdollista. Ne ovat yleensä kasvillisuudeltaan tiheitä ja usein myös kerrosteisia, minkä ansiosta pienellekin alalle mahtuu paljon lajeja ja kasvustoa ja ne soveltuvat varsin hyvin tiiviisiin, kaupunkimaisiin ympäristöihin. Olemassa olevien viher- ja puistoalueiden lisäksi niitä voi sijoittaa mm. julkisten rakennusten pihalle, teiden varsiin, joutomaille, katutilaan ja yksityisille pihalle.

Espoon kaupungin on kehitettävä ja edistettävä hiilinegatiivisia ratkaisuja ja samalla parannettava luonnon monimuotoisuuden tilaa. Tavoitteita auttaa, jos kaupunki hyödyntää kaikkia mahdollisia uusia tapoja vehreyden lisäämiseksi voimakkaasti kasvavan kaupungin kaupunkiympäristössä. Mikrometsät olisivat varmasti yksi mahdollinen ja erinomainen tapa.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Espoo selvittää mahdollisuuksia edistää mikrometsiä Espoossa.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Mikrometsiä on toteutettu japanilaisen Akira Miyawakin jo 1970-luvulla kehittämää mallia soveltaen useampaan kaupunkiin Suomessa vuodesta 2023 lähtien, ja kuluvan vuoden 2025 aikana niitä on toteutumassa lisää pilottikohteina ainakin Kotkaan ja Tampereelle.

Mikrometsät ovat kooltaan pieniä sekä tiheiksi, monilajisiksi ja kerrokselliseksi suunniteltuja ja istutettuja kaupunkimetsiköitä, jotka lisäävät luonnon monimuotoisuutta tiiviisti rakennetuissa kaupungeissa. Monikerroksellisena viheralueena mikrometsät lisäävät myös hiilensidontaa sekä tarjoavat monia ekosysteemipalveluja alueilla, joilla metsämäistä kaupunkivihreää on muutoin hyvin vähäisesti tilan rajallisuuden vuoksi. Tiiviissä kaupunkiympäristössä mikrometsillä on myös visuaalisia ja viihtyisyyttä lisääviä arvoja. Alueiden pienuuden vuoksi kulkua mikrometsissä on tarpeen rajoittaa kulumisen ehkäisemiseksi sekä

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

71/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 236
§ 124

11.08.2025
15.09.2025

istutusten elinvoiman säilyttämiseksi. Mikrometsien hoito painottuu istutusten jälkeisiin ensimmäisiin vuosiin, jolloin taimien kastelu on tarpeen. Muutoin hoitotarve on varsin vähäinen, ja tavoitteena on antaa kasvillisuuden kehittyä dynaamisesti, jolloin osa istutetuista lajeista taantuu ja antaa tilaa toisille.

Espoossa on paljon vihreää ja monimuotoista luontoa, mitä pyritään ylläpitämään ja lisäämään keväällä 2025 hyväksytyn Luontoviisas Espoo - tiekartan mukaisesti. Espoon viheralueille kohdistuu lukuisia tarpeita ja toimintoja, jotka lisääntyvät kaupungin tiivistyessä ja asukasmäärän kasvaessa. Vihersuunnittelua ja -rakentamista kehitetään vahvemmin kohti luontopohjaisia ja aiempaa ekologisempia ratkaisuja, ja näissä tulevat korostumaan myös metsitystoimenpiteet sekä monilajiset kasvivalinnat paikan ominaispiirteitä ja nykyistä kasvillisuutta hyödyntäen. Espoon luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelmassa 2021 on ehdotettu uusina käytäntöinä mikrohabitaattien eli pienelinympäristöjen lisäämistä kaupunkiympäristöön, ja mikrometsät voidaan nähdä yhtenä tällaisena kokeiltavana käytäntönä. Espoon kaupunki selvittää mahdollisuuksia pilotoida mikrometsiä soveltuviksi arvioimissaan kohteissa. Mikrometsät tai niiden kaltaiset ratkaisut voivat osaltaan olla monipuolistamassa tiiviiden kaupunkiympäristöjen monimuotoisuutta.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 236

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena Mikki Kausteen ja Saara Hyrkön ym. 24.2.2025 tekemään valtuustoaloitteeseen mikrometsien edistämiseksi Espooseen ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite mikrometsien lisäämiseksi Espooseen

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

72/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 237
§ 125

11.08.2025
15.09.2025

Asianumero 3389/10.03.01/2024

Valtuusto 15.09.2025 § 125

§ 125

Valtuustoaloite puistojen kohentamisesta kukkien ja puiden avulla

Valmistelijat / lisätiedot:
Rocha Kristina

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Saara Hyrkön ym. 21.10.2024 jättämään valtuustoaloitteeseen puistojen kohentamisesta kukkien ja puiden avulla ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Karimäki Kausteen kannattamana teki seuraavan toivomuksen:

Valtuusto toivoo, että Espoo selvittää mahdollisuutta toteuttaa kesäkukkaistutuksia ja pysyviä istutuksia sekä lisätä varjoa antavien puiden määrää puistoissa.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Karimäen toivomusehdotus hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraava toivomus:

Valtuusto toivoo, että Espoo selvittää mahdollisuutta toteuttaa kesäkukkaistutuksia ja pysyviä istutuksia sekä lisätä varjoa antavien puiden määrää puistoissa.

Selostus

Valtuustoaloite

Valtuutettu Saara Hyrkkö ja 18 muuta valtuutettua ovat 21.10.2024 tehneet valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että kaupunki tutkii mahdollisuutta toteuttaa kesäkukkaistutuksia ja pysyviä istutuksia sekä lisätä varjoa antavien puiden määrää niissä espoolaisissa puistoissa, jotka nykyään ovat lähinnä nurmikoita. Puistot ja avarat nurmikentät olisivat kukkaniittyinä kauniimpia sekä monimuotoisuuden ja pölyttäjien kannalta parempia. Töölönlahden tavoin kauniit ja korkeat kesäkukkaistutukset tuottaisivat iloa ja karkottaisivat hanhet.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Kaupunki suunnittelee, toteuttaa ja ylläpitää omistuksessaan olevia viheralueita mahdollisimman viihtyisinä ja turvallisina, kokonaisuus huomioiden, käytettävissä olevien resurssien mukaan järkevästi. Esimerkiksi näyttävimmät ja eniten kunnossapitoa vaativat alueet toteutetaan mihin suuri määrä ihmisiä pääsee niistä nauttimaan.

Töölönlahden puiston paljon kiitetty uudistus on ainutlaatuinen. Väliaikainen kesäpuistokokeilu vaati yli 1,5 miljoona euroa maksavan investoinnin (ja pohjainfrastrukturi oli jo olemassa!) sekä valtavan hoitoresurssin.

Uudis- tai perusparannushankkeiden suunnittelussa määritellään tulevien alueiden luonne istutuksineen ja siihen vaikuttaa monet eri tavoitteet ja tarpeet mm. toiminnot, luontoarvot, kulttuurihistoria sekä asukkaiden toiveet, joita selvitetään muun muassa vuorovaikutuksen avulla. Puiden ja muun kasvillisuuden sijoitteluun voi vaikuttaa näkymät ja turvallisuuden tunteen säilyttäminen. Tiivistyvässä kaupungissa kohdistuu viheralueille koko ajan enemmän käyttötarpeita ja vaatimuksia. Esimerkiksi ilmastomuutokseen sopeutuminen, varjostus ja luonnon monimuotoisuus nousee suunnittelussa entistä tärkeimmiksi näkökulmiksi. Käyttö ja kunnossapito on taas huomioitava, jottei investointi mene hukkaan hoidon puutteesta huomioiden, että kunnossapitoresurssit eivät ole kasvaneet samassa suhteessa kuin rakennettujen viheralueiden määrä.

Perenna ja pensasistutukset sekä katupuut vaativat enemmän hoitoa kuin esimerkiksi nurmikot tai niityt. Intensiivistä hoitoa ja kastelua vaativat kesäkukkaistutukset keskitetään näyttävän kokoisina ja värikkäinä sijainteihin, jossa ihmiset liikkuvat paljon kävellen esimerkiksi aukioille, metrojen sisäänkäyntien ja kauppakeskusten lähelle. Palvelutalot huomioidaan myös sijoituksissa. Uudet kesäkukka- eli kausikasvikohteet määritellään osana suunnittelua.

Espoon kaupungin niittyohjelman mukaan pyritään lisäämään niittyjä. Niittyjen verkostomainen rakenne takaa monimuotoiset hyödyt. Haasteena niityillä ja kukinnan jatkuvuudessa on kasvuolosuhteiden lisäksi muun muassa oikea-aikainen niitto (kun pinta-alat ovat suuria niin työ kestää pitkään), niittojätteen kerääminen sekä haitalliset vieraslajit.

Nurmikoillakin on paikkansa: ne kestävät hyvin kulutusta, ovat monikäyttöisiä (pallopelit, piknik, puistojumput). Valkoposkikihanhista on eniten vaivaa Tapiolan isoilla nurmialueilla esimerkiksi Leimu- ja Silkkiniityllä, jossa ilme on osa kulttuurimaisemaa (valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö RKY).

Tekninen lautakunta myönsi erillisen määrärahan vuosille 2023–2025, jota on voitu käyttää puiden ja pensaiden sekä niittyjen kunnostamiseen. Rahoitus pohjautui Karimäen, Löyttyniemen ja Nevanlinnan 21.11.2022 päivättyyn valtuustoaloitteeseen ”Puiden istutuskampanja kouluihin ja varhaiskasvatukseen”. Tällä rahalla on tähän asti istutettu puiden metsitystaimia 15 500 kappaletta ja vuonna 2024 istutettiin isompien puiden taimia 50 kappaletta. Puiden taimien kastelu on myös järjestetty rahoituksen turvin. Vieraslajeja (lupiineja ja jättipalsamia) on torjuttu 123 000 neliometriä. Lisäksi kesäkukkaruukkuja on uusittu ja hankittu viherseinä-istuskelumoduuli vihreyttämään toriaukioita (sisältäen asennus, istutus sekä purkaminen talveksi). Tämän lisäksi toteutetaan huomattava määrä puuistutuksia sekä muita monimuotoisia ja -lajisia pensas-, perenna-, kesäkukka- ja niittyistutuksia puistojen, katujen ja muiden yleisten alueiden rakentamisen yhteydessä.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 237

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Saara Hyrkön ym. 21.10.2024 jättämään valtuustoaloitteeseen puistojen kohentamisesta kukkien ja puiden avulla ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Esittelijän kokouksessa tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

75/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 237
§ 125

11.08.2025
15.09.2025

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite Puistojen kohentaminen kukkien, kesäkukkaistutuksien ja varjoa antavien puiden avulla

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

76/83

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 238
§ 126

11.08.2025
15.09.2025

Asianumero 299/11.00.02/2025

Valtuusto 15.09.2025 § 126

§ 126

Valtuustoaloite latvuspeittävyiden mittarin käyttöönottamiseksi kaupunginosatasolla

Valmistelijat / lisätiedot:
Kuusisto-Hjort Paula
Rönnerberg Marika
Söderman Tarja
Ahlgren Heidi
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Henna Kajavan ja Päivi Puntilan ym. 20.1.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen latvuspeittävyiden mittarin käyttöönottamiseksi kaupunginosatasolla Espoossa ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Puntila Kajavan ym. kannattamana teki seuraavan toivomuksen:

Valtuusto toivoo, että Espoo pohtii latvuspeittävyiden integrointia viherkertoimeen myöhemmin tulevaisuudessa, kun viherkertoimen käytöstä saadaan lisää kokemuksia.

Kajava Hopsun kannattamana teki seuraavan toivomuksen:

Valtuusto toivoo, että Espoo huomioi kaavoituksessa puustonäkymän jostain asunnon ikkunasta 3-30-300 -periaatteen mukaisesti siten, että pyritäisiin siihen, että jokaisen kodin jostain ikkunasta näkyisi vähintään kolme puuta.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja esitti yhteenvedon keskustelun kuluessa tehdyistä ehdotuksista ja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Sitten otettiin käsiteltäväksi toivomukset.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Puntilan toivomusehdotus hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Kajavan toivomusehdotus hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraavat toivomukset:

Valtuusto toivoo, että Espoo pohtii latvuspeittävyiden integrointia viherkertoimeen myöhemmin tulevaisuudessa, kun viherkertoimen käytöstä saadaan lisää kokemuksia.

Valtuusto toivoo, että Espoo huomioi kaavoituksessa puustonäkymän jostain asunnon ikkunasta 3-30-300 -periaatteen mukaisesti siten, että pyritäisiin siihen, että jokaisen kodin jostain ikkunasta näkyisi vähintään kolme puuta.

Selostus

Valtuustoaloite

Henna Kajava ja Päivi Puntila sekä 25 muuta valtuutettua ovat jättäneet 20.1.2025 valtuustoaloitteen latvuspeittävyiden mittarin käyttöönottamiseksi kaupunginosatasolla Espoossa.

Aloitteessa todetaan, että latvuspeittävyys indikoi kaupungin viherverkoston toimivuutta. Se ohjaa säästämään lähiluontoa, kun kaupunkialuetta tiivistetään ja lisäämään puustoa alueille, joilla latvuspeittävyys on heikko. Latvuspeittävyttä seurataan usein kaupunkitasolla, mutta sitä tulisi arvioida ja kehittää erityisesti kaupunginosatasolla, sillä ilmaston ääri-ilmiöt ja virkistysyhyödyt ovat yleensä paikallisia. Aloitteessa tuodaan esiin, että latvuspeittävyys sisältyy mm. EU:n ennallistamisasetuksen tavoitteisiin ja 3-30-300 -periaatteeseen. Kyseinen periaate merkitsee sitä, että jokaisen asunnon ikkunoista pitäisi näkyä vähintään kolme puuta, asuinalueen latvuspeittävyiden tulisi olla vähintään 30% ja lähimmälle viheralueelle tulisi olla matkaa enintään 300 metriä. Aloitteessa tuodaan lisäksi esiin eri kaupunkien latvuspeittävyiden tasoja ja tavoitteita sekä Suomesta että kansainvälisesti. Valtuutetut esittävät, että Espoo ottaa käyttöön latvuspeittävyiden indikaattorin ja asettaa vähimmäistavoitteet latvuspeittävyydelle sekä kaupunki- että kaupunginosatasolla.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Puusto tuottaa kaupunkialueilla monia ekosysteemipalveluja, kuten lisää viihtyisyyttä, varjostaa ja viilentää ilmaa, sitoo ja haihduttaa hulevesiä ja sitoo ilman epäpuhtauksia. Latvuspeittävyysmerkit kasvaa ilmastonmuutoksen myötä lämpötilojen kasvaessa ja rankkasateiden voimistuessa. Latvuspeittävyys on todettu parantavan asukkaiden henkistä ja fyysistä hyvinvointia ja tukevan luonnon monimuotoisuutta.

Latvuspeittävyys ja asukkaiden terveyden suhde on tutkimusten mukaan useimmiten lineaarinen, eikä latvuspeittävyys ole osoitettu yksiselitteistä minimiarvoa, joka turvaisi asukkaiden hyvinvoinnin ja luonnon monimuotoisuuden. Latvuspeittävyyskaupunkikohtaiset tavoitetasot vaihtelevatkin kansainvälisesti 20-60 % välillä.

EU:n ennallistamisasetuksen kaupunkiympäristöä koskevan artiklan tavoitteena on parantaa luonnon monimuotoisuuden lisäksi ilmastonmuutokseen sopeutumista. Asetuksen kohteena olevien kaupunkialueiden latvuspeittävyys tulee säilyä yli kymmenessä prosentissa kaupunkien taajama-alueen pinta-alasta vuoteen 2030 asti. Vuodesta 2030 alkaen latvuspeittävyys tulee kullakin kaupunkialueella kasvattaa kohti kunkin jäsenvaltion itse asettamaa, tyydyttävää tasoa. Suomessa käytettävät aineistot ja tyydyttävä taso ratkaistaan myöhemmin perustuen nyt laadittavana olevaan kansalliseen ennallistamissuunnitelmaan, jonka on määrä valmistua 2027.

Latvuspeittävyys voidaan laskea useilla eri kaukokartoitusaineistoilla, jotka vaihtelevat tarkkuustasoltaan. Espoon kaupunkimaisen alueen latvuspeittävyys vaihtelee aineiston mukaan 38-60 % välillä. Espoossa säännöllisesti toistettujen aineistojen vaihtelut eri vuosien välillä ovat huomattavia. Aineistoihin liittyvät haasteet osoittavat, että eri menetelmillä lasketut arvot eivät välttämättä ole keskenään vertailukelpoisia esimerkiksi eri kaupunkien välillä, ja mahdolliset tavoitetasot tulee kytkeä tiettyyn aineistoon tai seurantamenetelmään.

Kaupunginosatasolla tarkasteltaessa tulee huomioida, että monilla Espoon asuinalueilla on sellaisia viheralueisiin liittyviä arvoja, joita latvuspeittävyys lisääminen ei tue. Espoossa on esimerkiksi laadittu vuonna 2021 Espoon niittyjen ja avointen alueiden toimenpideohjelma, jossa on nostettu esiin avointen alueiden luontoarvojen merkitys kaupunkiluonnolle sekä niiden muodostaman verkoston tukeminen. Myös kulttuurihistoriallisesta, kaupunkikuvallisesta ja maatalouden näkökulmasta monet avoimet viheralueet ovat tärkeitä.

Toistettavalla aineistolla latvuspeittävyys on toimiva mittari puuston ja sen tuottamien ekosysteemipalvelujen seurantaan. Kaavoituksen ohjaamiseen se ei kuitenkaan ole toimiva työkalu, koska alueelliset ja

kaupunkirakenteelliset lähtökohdat vaihtelevat. Asemakaavojen yhteydessä korttelialueiden kaupunkivihreän määrää ohjataan Espoossa syksyllä 2024 käyttöön otetulla viherkertoimella, joka painottaa muun muassa olevan puuston säilyttämistä ja uusien puiden istuttamista. Muita vastaavia kaavojen vaikutusten arvioinnin työkaluja, jotka ohjaavat turvaamaan ja lisäämään latvuspeittävyttä, on kehitteillä esimerkiksi ARVO-hankkeessa.

Luontoviisas Espoo -tiekartassa on tunnistettu mittarit, joilla luonnontilaa ja sen kehitystä jatkossa Espoossa seurataan. Latvuspeittävyys sisältyy näihin mittareihin. Ennen mittarin käyttöönottoa tulee kuitenkin ratkaista, mitä aineistoa laskennassa käytetään. Mittarin kehittämisessä otetaan huomioon muun muassa aineiston tarkkuus ja toistettavuus. Samalla arvioidaan, millainen mittari ja aineisto soveltuu kaupunginosatasoiseen seurantaan.

Espoon taajama-alueita kokonaisuutena koskeva latvuspeittävyys tyydyttävä taso asetetaan ennallistamisasetuksen toimeenpanon yhteydessä.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 238

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Henna Kajavan ja Päivi Puntilan ym. 20.1.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen latvuspeittävyysmittarin käyttöönottamiseksi kaupunginosatasolla Espoossa ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite 20.1.2025 latvuspeittävyysmittarin käyttöönottamiseksi kaupunginosatasolla Espoossa

Tiedoksi

§ 127

Kokouksessa jätetyt aloitteet ja kysymykset**Selostus**

Hallintosäännön I osan 1 luvun 7 §:n mukaisina aloitteina on jätetty seuraavat aloitteet:

- Valtuustoaloite Espoon ilta- ja yöaikaisen elinvoiman kehittäminen (Seppälä Peppi)
- Valtuustoaloite Espoo selvittää mahdollisuutta liittyä mukaan valtakunnalliseen Rakentamisen muovit Green deal -sopimukseen (Nores Mia)
- Valtuustoaloite matkailutulojen merkittävä kasvattaminen (Puntila Päivi)
- Valtuustoaloite Espoon ohjelma nuorten aikuisten työllistymisen ja kouluttautumisen tukemiseksi (Sielo Susanna)
- Valtuustoaloite eläinten hyvinvointisuunnitelmasta Espooseen (Rodriguez Elina)
- Valtuustoaloite kouluväkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi (Kajava Henna)
- Valtuustoaloite: Vammaisneuvoston edustus Espoon kaupunginvaltuustossa (Walls Mika-Erik)

Lisäksi puheenjohtaja totesi, että kokouksen aikana oli jätetty 4 kpl valtuustokysymyksiä:

- Valtuustokysymys luottamushenkilöiden eettisten periaatteiden seurannasta Espoossa ja mahdollinen Eettinen Kanava kuntalaisille (Nurminen Minna)
- Valtuustokysymys HPV-rokotuskattavuuden nostamisesta (Salovaara Taru)
- Valtuustokysymys Espoon sisäiset tilavuokrat ja Tilapalvelut (liikelaitos) tulostavoitteet (Walls Mika-Erik)
- Valtuustokysymys vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden työllistymisestä Espoon kaupungilla (Walls Mika-Erik)

Päätös

Valtuusto:

Puheenjohtajan ehdotukseen yhtyen valtuusto yksimielisesti lähetti aloitteet ja kysymykset kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 110, § 111, § 113, § 114, § 115, § 116, § 117, § 118, § 119, § 120, § 121, § 122, § 123, § 124, § 125, § 126, § 127

Muutoksenhakukielto

Edellä mainitusta päätöksestä, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain (410/2015) 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 112

Kunnallisvalitus

Edellä mainittuihin päätöksiin haetaan muutosta valittamalla.

Valituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Muutosta päätöksiin haetaan Helsingin hallinto-oikeudelta.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua päätöksen lähettämisestä tai saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on julkaistu, ei oteta lukuun valitusaikaa laskettaessa.

Valituskirjelmän sisältö

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen omakätisesti allekirjoitettava. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta, sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Helsingin hallinto-oikeudelle osoitteella:

Helsingin hallinto-oikeus, kirjaamo
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000
Telekopio: 029 56 42079
Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi
Virastoaika: 8.00 – 16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Omalla vastuulla valituskirjelmän voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Omalla vastuulla valituksen voi toimittaa ennen valitusajan päättymistä myös telekopiona tai sähköpostilla. Määräajassa toimitettava asiakirja on lähetettävä ennen määräajan päättymistä lainkäyttöviranomaiselle siten, että asiakirja on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä.

Valituksen käsittelyn maksullisuus

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua tuomioistuinmaksulain (1020/2024) nojalla. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa valitusviranomaiselta. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa valitusviranomaiselta sekä tuomioistuinlaitoksen sivustolta.